

Dilde, fikirde, işte birlik

Bizim iller

- Do u Türkistan Enformasyon Merkezi Ba kanı Abdul Celil Karaka ile söyle i
- Uygurların Manevi Anası Rabia Kader ile söyle i
- Gulca Katliamı Protesto edildi
- Türk dünyasından haberler

**Ben çilesi çekilmemi bir Uygur,
Ben her sabah ci erine kur un yiyen bir yetim.
Çaresizlikler içinde sizi dü ünüyorum
Ey esir ,insanlar diyarında benim esir milletim
Ve ey Tanrı da ları ardında
Bayraksız memleketim!**

Do u Türkistan Millî Mar ı

1933 yılında Mehmet Ali Tevfik (Tohtu Hacı) tarafından yazılan aynı yıl Do u Türkistan İslâm Cumhuriyetinin kurulu unda devlet töreni ile okunan ve Do u Türkistanlılarca millî mar ı olarak kabul edilen Kurtulu Mar ı.

Kurtulu Yolunda

*Kurtulus yolunda su dek aktı bizim kanımız,
Sen için ey yurdumuz olsun feda bu canımız.*

*Kan keçip hem can verip ahir kurtardık seni,
Kurtulu a kalbimizde var idi imanımız*

*Yar-i hemdem oldu bizim himmetimiz sen için,
Dünyayı sorgan idi himmet ile ecdadımız*

*Yurdumuz biz yüz, gözünü, kan ile temizledik,
Sonra hiç kirletmeyiz çünkü Türktür namımız.*

*Atilla, Cengiz, Timur dünyayı titreten idi,
Can verip can alırız, biz onların evladımız.*

*Çıktı can, hem aktı kan dü mandan, oldu el aman
Ya asın, bin ya asın, parlasın istikbalimiz.*

Mehmet Ali Tevfik (1901 – 1937)

Sahibi ve Yazı i leri müdürü
Do_u Türkistan Enformasyon Merkezi
adına

Ba kan
Abdul Celil Karaka
0179-9662145
Karakash_a@hotmail.com

Genel Yayın yönetmeni
Yıldıray Sarı
0178-1583145
yildiraysari01@hotmail.com

Sayfa Dizgi ve Grafikler
Muammer Çetin
muammercetin@hotmail.com

Yazı Kurulu
Prof. Dr. Timur Kocao lu
Yunus Zeyrek
Rafet Karanlık
AbdulCelil Karaka
Hasan Ya ar Büyükdemir
Ferhat Muhammed

Temsilcilerimiz
Dortmund Abdullah Ersoy Tel: 0176 20 31 26 21
Giesen Rafet Karanlık Tel: 0163 2693907
Karlsruhe Cengiz Bilgiç Tel: 01637173338
Stuttgart Polat Öztürk Tel: 0172 7212321
Günzburg Yasin O uz Tel: 0163 9665251
Berlin Reyhan O ul Tel: 0176 29839805
Duisburg Münir Yüksel Tel: 0172 6828179
Frankfurt Zekeriya ahingöz Tel: 0173 1393696
sviçre Ankan Tel: 0041 71 841 15 57
sveç Abdureshid Tel: 0046 73 76 86 337
Bremen Celal Özpolat Tel: 0173 2386090

çindekiler

<i>Jenerik.....</i>	<i>1</i>
<i>Bizim iller'den.....</i>	<i>2</i>
<i>Ba yazı.....</i>	<i>3</i>
<i>Söyle i.....</i>	<i>4/6</i>
<i>Uygurların Manevi Anası.....</i>	<i>7/10</i>
<i>Türkler için ne dediler.....</i>	<i>11</i>
<i>Gulca Katliamı.....</i>	<i>12/13</i>
<i>Ahıska Türkleri.....</i>	<i>14/16</i>
<i>Batı Trakya.....</i>	<i>17</i>
<i>Abide ahsiyetler.....</i>	<i>18/20</i>
<i>Biliyormusunuz.....</i>	<i>21</i>
<i>Ulu Önderden.....</i>	<i>22</i>
<i>Do u Türkistan görüntüleri.....</i>	<i>23/24</i>
<i>Ka garlı Mahmut.....</i>	<i>25</i>
<i>Türk Destanları.....</i>	<i>26</i>
<i>Nevruz.....</i>	<i>27</i>
<i>Dilde, Fikirde, te birlik.....</i>	<i>28</i>
<i>Türk Dünyasından haberler.....</i>	<i>29/30</i>
<i>Seminer.....</i>	<i>31</i>
<i>Te ekkürler.....</i>	<i>32</i>
<i>Kültür Sanat.....</i>	<i>33</i>
<i>Teknoloji Dünyası.....</i>	<i>34/35</i>
<i>Kadınca.....</i>	<i>36</i>
<i>Gülmece.....</i>	<i>37</i>
<i>Ata Sporları.....</i>	<i>38</i>
<i>Konsolosluk bilgileri.....</i>	<i>39</i>
<i>Bulmaca.....</i>	<i>40</i>

Yayınlanan yazıların
Sorumlulu u yazarına aittir.

Bizim İller'den

İlk sayımız ile siz de erli okuyucularımıza kavu manın tarifi imkansız sevincini ve duygularını ya ıyoruz.

Bizim İller dergisi Merkezi Münihte bulunan Do u Türkistan Enformasyon merkezine ba lı olarak yayın hayatına ba lamı tır.

Bizim İller, siz de erli okuyucularına Bizim İllerden yani Türk Yurtlarından haber vermek, olan bitenden Türk insanının haberdar olması amacıyla hazırlanmı tır.

Elbette sizlerin de takdir edece i gibi bu Bizim İllerin birinci sayısında bütün Türk yurtlarından haberler veremedik in allah gelecek sayılarda Adriyatik`ten Çin seddine, Amerika`dan, Avustralya`ya nerede Türk varsa dert, sorun ve mutluluklarını sayfalarımıza ta ıyaca ız.

Bugün nüfusu 250 milyonu a an Türk dünyası çe itli ülkelerde ba ımsız, yarı ba ımlı (otonom), azınlık veya Sürgün durumundadır.

Nüfus bu kadar çok, co rafya bu kadar da ınık oldu u için de Türk devlet ve toplulukları arasında kopukluklar bulunmaktadır. Elinizdeki dergi bu bo lu u doldurmak, kanayan yaramıza parmak basmak için hazırlanmı tır.

Dergimizin Türk islam dünyasında hayırlara vesile olmasını diliyoruz

Bizim İller yazı ailesi

Abdulcelil Karaka Do u Türkistan Enformasyon Merkezi Başkanı

Do u Türkistan Dünya Türklerinin ana yurdudur!
Do u Türkistan büyük islam dünyasının komunizme
karşı ön cephesidir!

Do u Türkistan Türk islam mücadelelerinin çelik
kalesidir ! Türk dünyasının kanayan yarasıdır!

Do u Türkistan dünyayı yutmaya çalı an kızıl ejdere
karşı durmadan mücadele eden ve davasından asla
vazgeçmeyen kahramanların vatanıdır!
Bir gerçekte uki, e er 25 Milyon Do u Türkistan
halkının bu kızıl canavara karşı dillere
destan mücadelesi olmasaydı bir milyardan fazla nüfusa
sahip Türk islam dünyası bu kızıl ejderin acımasız
pencesi altına dü mü olurdu!

Bugün hiç bir Türk islam devletinin komunist Çin ile
do rudan kom u olmayı ı tamamen Do u Türkistan
halkının yılmadan süre gelen daimi mücadelesinin,
fedakarlı ının sonucudur.
Bundan dolayı Türk islam Aleminin 25 Milyon nüfusa
sahip Do u Türkistan halkına minnet ve ükran borcu
vardır!

Ne yazıkki bugün Do u Türkistan halkı ölüm kalım
tehdidiyle karşı karşıya kalmaktadır. Çin yönetiminin
20 asırdan buyana aralıksız uyguladı ı ya malama,
çinlile tirme, dinsizle tirme politikası sonucu, uygur
müslümanların Milli ve Manevi de erleri tarihten
buyana en a ır ekilde bozguna u ratılmakta tahrip
edilmekte ve ciddi bir ekilde yok olma tehlikesiyle
karşı karşıya kalmaktadır.

Do u Türkistandaki zulümlerin son bulması ancak
Do u Türkistanın ba ımsızlı ı ile olacaktır.

Söyle i: Yıldırım Sarı

Do u Türkistan Enformasyon Merkezi Ba kanı Sayın Abdulcelil Karaka ile söyle i

Foto raflar: Yalçın Kaya

Bizim İler dergisi genel yayın yönetmeni Yıldırım Sarı Münih'te Do u Türkistan Enformasyon Merkezi Ba kanı ve Bizim İler dergisi sahibi Sayın Abdul Celil Karaka ile

Sarı: Sayın Ba kan kısaca kendinizi tanıttirmisiniz?

Karaka : u an Kızıl Çin i gali altında bulunan Do u Türkistanda do dum. 45 ya ında ve 3 çocuk babasıyım 1987 yılında Çin'de ki baskılar ve insan hakları ihlalleri sonucu büyük sıkıntılar çekerek Almanya'ya iltica ettim. 96 yılından bu güne Do u Türkistan Enformasyon merkezinin on yıldır ba kanlığını yapıyorum.

Sarı: Sayın Ba kan Do u Türkistan Enformasyon Merkezini kurma fikri nereden do du? Kurulu amacınız nedir?

Karaka : Do u Türkistan Enformasyon Merkezimiz Kızıl Çin tarafından 1.828.418 Km2 yüzölçümlü 35 milyon Türk'ün vatani, i gal altındaki Do u Türkistanın sesini tüm dünyaya duyurmak için kurulmu tur. Sı nımcı olarak geldi im Almanya'da Do u Türkistandaki zulüm ve soykırımlardan kimsenin haberinin olmaması beni derinden yaralamı tı.. Haberi olanlarda haberleri Çin kaynaklı alıyor her eyi güllük güllistanlık görüyordu.

Do u Türkistandan katliam ve vah et haberleri ordaki ba lantılarımız vasıtasıyla bize geliyor bunu sadece biz duyuyor gerek Avrupalılar gerekse Türk insanı bilmiyordu. Bu sebeple bir eyler yapılmasının acil gereklili ine inandık ve Dogu Türkistan davamızı anlatmak uluslararası kamuoyu olu turmak için Merkezimizi faaliyete geçirdik. Amacımız i gal altındaki Do u Türkistanda soyda larımıza yapılan baskı,soykırım ve insan hakları ihlallerini uluslararası platformlara ta imak, Do u Türkistanın dünyaya açılan sesi, oradaki soyda larımızın umudu olmaktadır.

Sarı: Sayın Ba kan çok önemli ve kutsal bir görev yüklenmişsiniz Allah razı olsun. Merkezinizin Faaliyetlerinden biraz bahsedermisiniz?

Karaka : Merkezimiz genelde bilgi ve haber a ırlıklı hizmet vermekte Do u Türkistanın dünyaya açılan sesi konumundayız. Bu amaçla kurulan merkezimizin faaliyetlerine gelince, nternet sitemiz olan www.uygur.org da Çin'de soyda larımıza yapılan soykırım ve insan hakları ihlalleri ile ilgili hiçbir yerde olmayan yazı ve belgeler 7 dilde yayınlamakta ve bu zulmü dünyaya duyurmaktayız. Bunun yanında internetten devam eden radyo yayınlarımıza ek olarak çok yakında televizyon programlarına pro ram hazırlamak ve internetten canlı Televizyon yayını yapmak içinde tüm hazırlıklarımız tamamlanmış durumdadır.

Merkezimiz Televizyon yayınlarını kendi stüdyosunda hazırlayarak, Do u Türkistan'da dünyanın görmezden geldi i vah eti daha iyi anlatma imkanına sahip olacaktır.

Sarı: Sayın Ba kan sizin Do u Türkistan davası ile ilgili seminerlerinizden bahsedermisiniz?

Karaka : Allah razı olsun evet burada ya ayan insanlarımıza Çin i gali altında bir yurtları ve orda 35 milyon soyda larının korkunç bir vah etle kar ı kar ıya kaldıklarını te kilat te kilat gezerek sinevizyon ve slayt gösterileri e li inde anlatıyor ve büyük ilgi görüyoruz.

Sarı: Sayın ba kan sizin direk olarak ald ınız bu haberler Türk ve batı basınında yer buluyormu?

Karaka : Daha önceleri Çin kaynaklı yalan haberler, Merkezimizin açılmasıyla dünya gerçekler ile yüzyüze gelmi tir. Bizim yayınladı ımız haberler Washington posttan, times gazetesine Türkiye'de bu konuya duyarlı bir iki gazete ile dünya ajansları Do u Türkistan ile ilgili haberlerini Enformasyon merkezimiz kaynaklı olarak yayınlamaktadırlar. Bu haberlerden her hangi bir ücret talep etmiyoruz. Ancak bizim haberleri alanlardan ço unun kaynak göstermedi ini görsekte önemsemiyoruz. Bizim için önemli olan soyda larımızın sesinin duyurulmasıdır.

Karaka :Çin i gali altında tuttu u Do u Türkistanı kendi topra ı yapmak adına sistemli bir politika uygulamaktadır. Öncelikle Do u Türkistan'a "Sincang" yani "**Kazanılmış topraklar**" adını vererek buraya günde yakla ık 15 bin çinliyi yerle tirmektedir Bu gün itibarıyla Do u Türkistana 30 milyon Çinli yerle tirilmiş olup bu sayı günden güne artmaktadır. Do u Türkistana kazanılmış topraklar adını verenler bu topra ın kimin oldu unu ve kimlerin ya ad ını bildiklerinden bu uygulama ile bölgeyi Çinlile tirmek istemektedirler.

Sarı: Sayın Bakan konunuzun başında soykırım dediniz bunu biraz açar mısınız?

Karaka : Tabiki, Çin geçmişi ve bu gün sistematik bir şekilde tüm dünyanın gözüne bakarak soykırım yapmaktadır.

1949-1965 yılından arasında katliamlar ile birlikte öldürülen Uygur Türk'ü ve Çin'de yayan müslüman sayısı toplam 3,5 Milyon gibi inanılmaz bir rakama ulaşmıştır. Bu gün ise Çin Doğu Türkistan topraklarında yaptığı nükleer denemeler ile binlerce insanımızın ölmesine ve bir o kadarının sakat kalmasına sebep olan vahşi bir politika izlemektedir. Bu nükleer denemeler sonucunda çocuklarımız sakat olarak dünyaya gelmektedir. Doğu Türkistanda bu soykırımlar ve bölgeye sistematik bir şekilde yerleştirilen Çinli göçmenler sonucu 1953 yılında bölgede %75 Uygur Türk'ü, %6 Çinli yarıya arken bu oran 1982 yılında %53 Uygur Türk'ü, %40 Çinli olarak değişti. 1990 yılında yapılan nüfus sayımında ortaya çıkan %40 Uygur Türk'ü %53 Çinli nüfus oranı bölgedeki etnik temizliğin boyutları açısından önem arz etmektedir. Bölgede ilk olarak 16 ekim 1964 tarihinde başlatılan nükleer denemelerde insanımız adeta kobay olarak kullanılmıştır. Bu denemelerin sonucunda insanımızda ölümcül hastalıklar baş göstermiş 20 bin özürlü çocuk dünyaya gelmiştir. Nükleer denemeler sonucunda toplam 210 bin insanımız hayatını kaybetmiştir.

Bütün bunların yanında Komünist Çin, Doğu Türkistanda Uygur Türk nüfusunun artmasına engel olmak için doğrudan kontrolü kanununu burada acımasızca uygulamaktadır. Hamile kadınlarımızın çocukları zorla karınlarından çıkarılarak öldürülmektedir. Sadece 1991 yılında Hoten vilayetinin Karaka ilçesinde zorunlu kürtaja tabi tutulan Türk anne sayısı 18.765 dir.

Sarı: Sayın Bakan bu saydıklarınız korkunç rakamlar bunların dışında Doğu Türkistanda ne gibi baskılar uygulanmaktadır?

Karaka : Doğu Türkistan'da Din özgürlüğü kısıtlanmıştır. Camilerimiz yakılmış yada baskı amaçları için kullanılmaktadır. Açık olan Camilerin kapılarında ise levhalar asılmıştır. Bu levhada yazılı olanların Camilere girmesi yasaklanmıştır. Bunlar 1.Komünist parti üyelerinin girmesi yasaktır.(zorunlu olarak herkesin parti üyesi olduğu unutulmamalıdır) 2.Emekli olanlar (Yaşlı insanımız) 3. zenciler 4.Köylerde çalıştıranlar (Çalıştırılanların zaten vakti kalmıyor) 5. Hanımların camiye gelmeleri yasaktır. 6. İttifak üyesi olan gençler buda zorunludur. (İttifak tekilatı Komünist parti gençlik kolları gibidir.) Doğu Türkistan'da Uygur Türkçesi yasaklandı için çocuklarımız kendi dillerini öğrenememektedir.

Komünist Çin Doğu Türkistanda hak isteyen soydaşlarımızı terörist olarak ilan edip bunları kalabalık meydanlarda enselerine kurarak idam etmektedir. Sadece 2005 yılında idam edilen Uygur Türk'ü sayısı 200'dür. Bu idam edilen yada anne karınlarından alınan bebeklerin organları ise gerek Çin içinde gerekse dış dünyaya satılarak ayrıca bir vahşete imza atılmaktadır.

Kısaca özetlemek gerekirse din özgürlüğü, eğitim hakkımız en önemlisi yarıya ama hakkımız tüm dünyanın gözleri önünde katledilmekte dünya bu vahşete sessiz kalmaktadır.

Sarı: Sayın Bakan bu kadar hak ihalleri var, soykırımlar vahşice uygulanıyor. İnsan hakları örgütleri, birleşmiş milletler bunları görmüyor mu?

Karaka : Görmez olur mu? Görüyor ancak yaptırım uygulamıyorlar. Hepsinin Çin ekonomisine ihtiyaçları olduğu için sadece uyarmak ile yetinmiyorlar. Çin bu ülkelerin hepsi için hem büyük bir pazar, hemde ucuz iş gücü nedeniyle mallarını üretmek zorunda oldukları bir cennet. Bir örnek verecek olursak Almanyada kapanacak olan bir uçak fabrikası Çin tarafından verilen 50 uçak siparişi ile kapanmaktan kurtulmuştur.

Sarı: Türk dünyası ve Türkiye'nin Doğu Türkistan politikaları nedir? Destek varmı?

Karaka : Maalesef en can alıcı soruda bu olsa gerek. Bakın ben size örnekler vereyim siz bundan sonuca gidin. Kazakistan, Kırgızistana kaçan Uygur Türkleri Komünist Çin Hükümetinin baskıları sonucu Çine iade edilmiş bunların tamamı idam edilmiştir. Türkiye daha dün kadar Türkiye'nin kuyusunu kazın Barzaniye Kırmızı pasaport verirken Bu gün kendi soydaşlarına anlamaz bir şekilde duyarsızdır. 2005 tarihinde Yalova'da bir pro-rama davetli olan Sürgündeki Doğu Türkistan hükümetinin Cumhurbaşkanı olan Ahmed Gemberdi'nin Çin büyükelçiliğinin devreye girmesi ile dışişleri bakanlığı talimatıyla Türkiye'ye girişi yasaklanmıştır. Bu yarı tazeli ini korurken bu sefer Uygur Demokrasi ve İnsan hakları lideri Rabia Kadir'e Türkiye'ye girişi vizesi Çin ile olan ilişkileri germemek adına maalesef verilmemiştir. Bunun yanı sıra Türkiye ve diğer Türk devletlerinin Türk soydaşlarını katleden Çin ile ilişkilerine gitmedeki yarılları bizleri derinden yaralamaktadır.

Sarı: Sayın Bakan Çin parlamentosuna seçilen Doğu Türkistanlı temsilciler oldu mu duyduk bu konuya bir açıklama getirebilir misiniz?

Karaka : Çin parlamentosuna Sincan yani Doğu Türkistan Otonom bölgesi parlamentosu vekilleri olarak seçilen Doğu Türkistan asıllı kukla temsilciler, Uygur Türklerinin vekilleri olmayıp tam tersine bunlar Çin hakimiyetinin sadık uyduraklarıdır. Bu uyduraklar vasıtasıyla Çin propaganda yaparak dış dünyaya görünmek isteyip Doğu Türkistan Halkını kandırmayı amaçlamaktadır. Bu vekiller seçimle değil Çinlilerin kılıcını sallayan sadık Çin uydurakları içinde seçilmiş vatan hainleridir. **Doğu Türkistan halkının hakiki vekilleri Doğu Türkistanın milli menfaatlerini koruma ve kollama yolunda canlarını vermiş olanlar yada bu yolda şehit kencelelere maruz kalarak hapisanelere atılanlardır.**

Yardım Çağrısı

Do u Türkistan, Türk- slam Ümmeti'nin unutulmu topraklarından bir tanesidir. Bu unutulmu luk Müslüman Do u Türkistan halkının zalim Çin kar ısında dayanmasını zorla tırmaktadır.

. galin ba ladı ı günden bu yana Do u Türkistan halkına slam dinini unutturmak için kafir Çinlilerin yapmadıkları baskı ve zulüm kalmamı tir. Tüm dini e itim yasaklanmı , gizlice evlerde dini e itim vermeye çalı anlar tutuklanarak hapse atılmı ve kahpe kur unlarla ehit edilmı lerdir. Hatta bu zulüm o kadar ileri gitmi tir ki camilere girebilecek ki ilerim kimler oldu unu dahi Çin Komünist Partisi belirlemi tir. Hotan'de bir caminin kapısına asılan tabelada aynen u ifadeler yer almaktadır:

"A a ıdaki ahısların mescide girerek dini faaliyetler ile u ra ması men edilmı tir:

- 1.Komünist Parti üyeleri, ttifak (gençlik kurulu u) üyeleri.
- 2.Devlet çalı anları, tatile çıkanlar, emekliye ayrılanlar.
- 3.18 ya ından küçük olanlar.
- 4.Köy memurları (muhtar v.s.)
- 5.Hanımlar"

Evlerde dini e itim verilmemesi içinde özellikle köylere Urumçi'den Komünist Parti'ye sıkı bir ekilde ba lı olan memurlar gönderilerek, evlere yerle tirilmek, evlerde ailenin bir ferdi gibi hiçbir i yapmadan ya amaktadırlar. Bu memurlar ya adıkları ailenin ve kom uların dini e itim verip vermedi ini kontrol ederek üstlerine rapor etmektedirler.

Baskı ve zulmün bu kadar yo un oldu u Do u Türkistan'ın aksine, Çin'in iç kesiminde ya ayan Çinli Müslümanlar Do u Türkistan'a nispeten daha iyi durumdadırlarDo u Türkistan'da e itim alma imkanı bulamayan gençlerimizden 20 tanesini geçti imiz Nisan ayından beri gizlice Çinli Müslümanların yanında dini e itime ba lattık.

Ancak artlar zor... Maddi imkansızlıklar bu son derece gerekli ve Do u Türkistan Müslümanlı ının devamı için hayati önem ta ıyan e itimi devam ettirmemizi imkansız hale getiriyor. Ö renci ba ına aylık 50 Å civarında olan masrafı kar ılamamız dahi maddi olarak bizi çok zorluyor.Gerek Türk gerekse di er milletlerden olan ve tüm dünya çapında e itim kurumları bulunan cemaatler ise resmi yollardan e itim kurumu kurmaya çalı tıkları için ba arısız oluyorlar. Bu yüzden dini e itim faaliyetlerimizi gizlice sürdürmek zorundayız.

Siz Müslümanlardan, en azından bir ö rencimizin aylık masraflarını kar ılayabilmek için gerekli 50 Å burs istiyoruz. Bu burs ile ö rencimizin tüm kira, yemek, yol masrafları kar ılanmı olacak.

Bir ayda verdi iniz sigara parasının bir kısmını dahi tasarruf ederek bu bursu verebilirsiniz. Bu zor zamanımızda bizleri yalnız bırakmayaca ınıza imanımız tamdır.

Saygılarımla

Abdulcelil Karaka

Do u Türkistan Enformasyon Merkezi Ba kanı
Tel.0179-9662145

Sarı: Sayın ba kan Do u Türkistanın tekrar ba ımsızlı ına kavu ması hakkında ne dü ünüyorsunuz?

Karaka : Yıldray bey,1933 ve 1944 yılında kavu tu umuz ba ımsızlı ımıza in allah tekrar kavu aca iz. Biz Do u Türkistan davasına inanmı ve iman etmi insanlarız. Milletimizin a ır sorumlulu unu omuzlarımızda hissederek hizmet ediyoruz. Biz elbet bir gün Do u Türkistanın tekrar ba ımsızlı ına kavu aca ı günün gelece ine inanıyoruz. Ba ımsızlı ımız u runa her türlü fedakarlı ı yapaca iz. Ba ka ansımızda yok zaten. Komünist Çin'in bizi yok etmesini beklemeyece iz. Mücadele edece iz. Çin bir kızıl ate tir. Bu ate bu gün Do u Türkistanı yakarsa, yarın Batı Türkistan yani di er Türk devletlerini ve Türkiye'yi ve tüm dünyayı yakacaktır. Zalimin zülmü varsa Mazlumunda Allahı var diyerek, O güzel günlerin gelmesi ve Uygur Türklerinin üzerinden bu kara bulutların da ılması için mücadele ediyoruz.

Dün ba ımsızlıklarına kavu tukları için sevinç göz ya ları döktü ümüz karde lerimizin bizim kanımızı içenler ile i birli i yapmalarını Çinin bize uyguladı ı en a ır i kencelerde duydu umuz acılardan daha a ır bir acı olarak yüre imizde hissediyoruz.

Sarı: Sayın ba kan Filistindeki insan hakları ihlalleri ile kendi durumuzu kıyasladınız mı?

Karaka : Bakın tüm islam dünyası bu gün Filistin ile yatıp Filistin ile kalkıyor. Bizde üzülüyoruz ancak slam Co rafyasında ma dur olan sadece Filistin de ilki 1,5 milyonluk filistin hergün medyada yer bulurken, 30 milyonluk Do u Türkistanın yerini ço u haritada bile bulamaz.

Sarı: Sayın ba kan Almanya'da oldu umuz için soruyorum kendisinde insan hakları savunucusu olan Ye iller Partisi ba kanı Claudia Roth hanım hiç Do u Türkistan'a geldi mi? nsan hakları için sık sık u radı ı Diyarbakır'a geldi i seferlerinde Do u Türkistan'a da u radıda gözümüzdenmi kaçtı diye soruyorum?

Karaka : Sorunuzu anladım. Claudia hanımı tanıyorum ama bu güne kadar Do u Türkistan'da ya ayan Türkler için oraya gitti ini hatırlamıyorum.

Sarı: Sayın Ba kan, bize zamanınızı ayırdı ınız için te ekkür ediyor al bayraktan, gök bayra a sizin vasitanız ile selam gönderiyoruz. Allah yar ve yardımcınız olsun...

Karaka : Yıldray bey, asıl ben size ve Bizim Iler dergisine sonsuz ükranlarımı sunuyorum. Ba arılarınızın devamını diliyorum.

Doğu Türkistan'ın Kahraman Anası Rabiya Kadir ile Söyleşi

Timur KOCAOĞLU

Karşımda oturan bu narin yapılı hanımın bir çok sıfatı var: Altay Dağlarından Yükselen İşkadını, Doğu Türkistan (Sinkiang-Uygur Özerk Bölgesi) milletvekili (1987-1992), Çin Parlamentosu senatörü (1992-1997), Çin'deki Düşünce Mahkumu, Nobel Barış Ödülü Adayı ve Doğu Türkistan'ın Kahraman Anası. Son yılların efsanevi kahramanı Rabiya Kadir (İngilizce'de "Rebiya Kadeer" diye yazılıyor) adlı hanımın son 30 yıllık hayatı hem başdöndürücü bir yükseliş, hem de çok acı çilelerle dolu: Bugün dünyanın ikinci dev ülkesi olan Çin'de önce bir numaralı işkadını olarak yükselmiş, sonra siyasi görüşleri yüzünden Ağustos 1999'da tutuklanarak 8 yıl hapis cezasına çarptırılmış, daha sonra ABD ile Çin arasındaki sert çekişmelere neden olmuş ve en sonunda da ABD cumhurbaşkanı George Bush ve Dışişleri Bakanı Condoleeza Rice'in ısrarlı baskılarından sonra Çin yönetimi tarafından 17 Mart 2005'te özgür bırakılarak, ABD'ye gitmesine izin verilmiş, geçen yıl olduğu gibi, bu yıl da Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilen "Doğu Türkistan'ın Kahraman Anası" bu narin yapılı hanımdır!

ABD'nin başkenti Washington'da, Connecticut Avenue adlı geniş caddedeki 1025 numaralı binanın onuncu katında bulunan küçük bir odadayız. Bir masa, bir bilgisayar, bir faks ve iki iskemleden oluşan ve en çok dört kişinin sığabildiği bu oda Rabiya Hanımın bundan 4 ay önce kurduğu "Uluslararası Uygur İnsan Hakları ve Demokrasi Vakfı'nın ofisi. Duvarda Doğu Türkistan'ın ay yıldızlı gökbayrağı! 7 Mart Salı günü Rabiya Hanımla Uygur Türkçesiyle konuşuyoruz. Onun boynunda koruyucu boyunluk var, alnının sol üst yanında da artık iyicene pıhtılaşmış iri bir yara duruyor. Ancak, Çin hapishanelerinde geçirdiği 6 yıllık hapis, işkence ve başka sıkıntılar, Rabiya Kadir'in güzel yüzündeki o içten gülümseyişini sanki alıp gidememiş (Uygur Türkçesiyle yapılan söyleşi aşağıda Türkiye Türkçesine çevrilerek veriliyor).

Rabiya Hanım önce size teşekkür etmek isterim, söyleşi ricamızı kırmadınız!

Rabiya Hanım: Sağolun! Ta Türkiye'den buraya beni görmeye geldiniz! Bu beni çok duygulandırdı. Öz kardeşlerim bildiğim Türk halkına sevgi ve selamlarımı bu söyleşinin basılacağı gazete ve dergiler aracılığıyla yollamak isterim. Bu arada Türkiye'de yaşayan bütün Doğu Türkistanlıları da selamlarım.

Size büyük geçmiş olsun, çok ciddi bir araba kazası geçirdiniz! Bu nasıl bir kazaydı?

Rabiya Hanım: Bu yıl 5 Ocak'ta Virginia eyaletinde kaldığım apartman dairesinden çıkarak sekreterimin arabasına binmişim. Ben henüz araba kullanmasını bilmiyorum. Onun için hanım sekreterim her sabah beni almaya gelir ve iş dönüşü de beni evime geri getirir. Apartmanımızın hemen yakınındaki ilk trafik lambasına vardığımızda kırmızı ışıkta durmuştuk. Arkadan bir araba bize çarptı. Kendimizi daha toparlayamamıştık ki, ikinci kez daha da sert bir çarpışmayla sarsıldık.

Telaşla kendimizi dışarıya attık. Arabamıza minibüs tipi beyaz bir yük taşıma aracı çarpmıştı. Etrafta toplananlar o beyaz minibüsten İspanyol tipi bir gencin atlayarak kaçtığını söylediler. İki dakika içinde gelen polisler hemen olaya el koyarak bizi ve başka görgü tanıklarını sorguladılar. Ama, eşkali çizilen o genç hala

yakalanamadı. Bize çarpan minibüs bir kuru temizleme şirketininmiş. Onun sahibinin verdiği ifadeye göre onun bir akrabası arabayı bir gün önce ondan ödünç almış, ancak olay günü sabahı ise araba çalınmış. Bir kaç gün sonra ise, olaya FBI el koydu.

Amerikan Federal Polisi olaya el koyarak soruşturmayı yürüttüğüne göre, demek bunun basit bir araba kazası olmadığı anlaşılıyor! Bu size yönelik bir suikast girişimi olabilir mi?

Rabiya Hanım: Bilmiyorum, bu konuda FBI bana henüz bir bilgi vermedi.

Bu olaydan tam 3 ay geçmesine karşılık hala boynunuzda tıbbi boyunluk takıyorsunuz ve alınınızın sol üst yanında büyükçe yara var.

Rabiya Hanım: (Gülümseyerek) Evet, yaralandım, ancak dimdik ayaktayım!

Rabia Hanım siz Çin'de Ağustos 1999'da tutuklanmadan önce, Çin'in bir numaralı en başarılı iş kadınıydınız? Çin basını sizi öve öve göklere çıkarıyor ve Çin hükümeti de sizi dış dünyada tanıtıyordu. Sonra ne oldu da, bir gün birdenbire tutuklanarak Çin devletinin bir numaralı düşmanı oldunuz?

Rabiya Hanım: Ben iş hayatına 1987'te başladım. Çin'in "Sinkiang-Uygur Özerk Bölgesi" diye adlandırdığı Doğu Türkistan'ın başkenti Urumçi'de başladığım mütevazı kuru temizleme şirketim kısa bir sürede 350 kadar hanımın çalıştığı büyük bir iş yeri haline geldi. 1990'lar ortasında Çin'deki en başarılı 7 işadamlardan biriyken, biraz da Çin devletinin o sıralardaki yardımıyla en başarılı işkadını oldum. Çin de benim şöhretimden yararlanarak beni "Bir işkadını, hem de azınlık milletinden olan birisi Çin'de böyle zengin olabilir", diye dış dünyada propaganda yapmaya başladılar. Ancak, ben kendi Doğu Türkistan Türk halkımın yaşadığı acılar ile onlara karşı Çin devleti tarafından yapılan siyasi ve ekonomik baskıları da görüyordum. 1997'de Doğu Türkistan'daki Türk kadınlarını meslek sahibi yapmak amacıyla "Binlerce Anne Hareketi"ni başlattım. Evsiz Türk kadınlarını uygun şartlarda ev sahibi yapıyor, öğrenim görememiş kız ve kadınları eğitiyor ve iş sahibi yapıyorduk.

Peki, bu hareketler Çin yönetimi tarafından olumsuz olarak mı yorumlandı?

Rabiya Hanım: Evet, benim bu girişimlerim bazı siyasi çevrelerde hoşnutsuzluk uyandırmaya başlamıştı. Ayrıca, eşim Rozi Siddık (İngilizce'de "Rouzi Siddik")'ın Çin devletinin "Kara Listesi"nde olduğunu haber aldım. Kendisi tarihçidir ve Çin'deki "Kültür Devrimi" (1966-1976) sırasında 10 yıl hapis yatmıştı. Onun yaşlılık döneminde tekrar tutuklanmasından korktuğumuz için, eşim Rozi Siddık 1996'da Çin'den kaçtı ve ABD'den siyasi sığınma hakkı olarak oraya yerleşti.

Demek bu olaylar sizinle Çin yöneticileri arasındaki ilişkileri epey germiş oldu.

Rabiya Hanım: Öyle oldu. Nitekim, ABD Kongresi'nin Araştırma Servisi üyelerinden bir grup beni görmek için Ağustos 1999'da Urumçi şehrine geldiğinde, ben buluşma yerine giderken yolda Çin polisi tarafından tutuklanarak gözetim altına alındım ve daha sonra çıkarıldığım mahkemede "Yabancılarla devlet sırrını verme" suçuyla 8 yıl hapis cezasına çarptırıldım.

Tutuklandığınızda üzerinizde ne gibi devlet sırrları vardı?

Rabiya Hanım: (Gülerek) Urumçi'de Uygur Türk dilinde yayınlanan gazetelerden bir kaç tanesi vardı. Onları Amerikalıların eliyle eşime yollayacaktım. Çin kanunlarına göre, Peking gibi büyük şehirlerde çıkan gazeteler dışında Urumçi gibi uzak vilayetlerin şehirlerinde çıkan yerel gazetelerin Çin dışına çıkarılması yasaktır. Bu gazeteleri normal postayla yurt dışına yollama imkanı olmadığı için, elden eşime yollayacaktım. Evet, Çin mahkemesinin "devlet sırrı" dediği gizli belgeler, bizim Urumçi şehrinde tamamen devlet gözetimi ve sansürü altında çıkan 2-3 tane gazete sayıydı. Bu gazetelerde ne gibi devlet sırrı olabilir ki?

Demek, zaten tutuklanacaktınız! Sizin ABD Kongre memurları ile görüşmeye gitmeniz ve üzerinizde 2-3 tane günlük yerel gazete bulunması bu iş için iyi bir bahane oldu. Bir nevi eşiniz yerine de tutuklanmış oldunuz? Hapis hayatınız nasıl geçti?

Rabiya Hanım: Önce iki yıl boyunca tamamen tecrit hücrelerinde tutuldum ve hiç kimseyle, hatta çocuklarımla bile görüştürülmedim. Sonra, koğuşa alındım. Eşim Rozi Siddık'ın ve başka kimselerin girişimiyle ABD, Avrupa ve Asya ülkelerinde "düşünce mahkumu" olarak tanınmaya başlamışım. Amnesti International ve başka insan hakları teşkilatları sürekli olarak benim özgürlüğüm için Çin devleti ve yöneticilerine baskı uygulamaya başlamışlar. Bunların çoğundan benim haberim olmuyordu.

Peki, siz hapisteyken, Çin makamları sizden herhangi bir talepte bulundular mı?

Rabiya Hanım: Evet, benden eşim Rozi Siddık'ın vatan haini olduğuna dair yazılı belge almak istediler. Eğer eşimi karalarsam ve Çin devletinden özür dileyen bir dilekçeyi imzalarsam, hapisten erken salıverileceğimi ve eski iş hayatıma tekrar başlayarak yeniden Çin'deki en başarılı işkadını olabileceğimi söyleyip durdular. Ben de inatla onların tekliflerini geri çevirdim ve 40 yıldır aynı yastığa baş koyduğum kendi eşim aleyhine hiç bir suçlama kağıdı imzalamayacağımı kesin bir dille belirttim.

Sonra devreye ABD başkanı George Bush ve Dışişleri bakanı Condoleeza Rice girerek, sizin adınıza Çin üst düzey yöneticileriyle sıkı bir pazarlığa ve siyasi çekişmeye başlıyorlar, öyle mi?

Rabiya Hanım: Öyle olmalı. Bunların çok azı dolaylı olarak kulağıma geliyor, gerçekte dışarda ne olup bittiğini tam olarak bilmiyordum. Birleşmiş Milletlerin ve Avrupa'daki çok sayıda devlet başkanları ve dışişleri bakanlarının Çin yöneticilerine benim özgür bırakılmam için baskı yaptıklarını ancak buraya ABD'ye gelince öğrendim.

Acaba Türkiye üst düzey yöneticileri de sizin adınıza Çin ile hiç görüşme yapmışlar mı?

Rabiya Hanım: (Gözleri buğulanıyor) Hayır, bu konuda bana hiç bir bilgi ulaşmadı. Bunu siz belki Türkiye Dışişleri Bakanlığı'ndan öğrenebilirsiniz?

Sizin hakkınızdaki bu yoğun baskılardan sonra Çin yönetimi sonunda sizi özgür bırakıyor.

Rabiya Hanım: Evet, daha iki yıl hapis cezam kalmışken 17 Mart 2005'te hapisten çıkarılarak yurt dışına gidebileceğim bildiriliyor. Daha önce eşim ve 8 çocuğumun gittiği ABD'nin Washimngton şehrine geliyorum. Benim 10 çocuğum var, iki büyük oğlum hala Çin'in Doğu Türkistan bölgesinde bulunuyor.

Siz maşallah, buraya gelince de rahat durmadınız? Şu anda içinde oturduğumuz "Uluslararası Uygur İnsan Hakları ve Demokrasi Vakfı"nı kurdunuz. Amacınız nedir?

Rabiya Hanım: Bu vakfı ABD'de bulunan çok sayıdaki Doğu Tüörkistanlı Uygur Türkü ile birlikte kurduk. Amacımızı bir kaç cümle ile özetleyebilirim: Çin'deki dikta rejiminin kalkarak, bu ülkeye demokrasi gelmesini istiyoruz. Bu konuda şu anda Çin içinde ve dışında faaliyet gösteren yüzbinlerce Çinli ve başka azınlık millet temsilcileriyle aynı görüşü paylaşıyoruz. Bir de bizim özel amacımız var, o da bizim kendi yurdumuz olan Doğu Türkistan'daki bütün Türk boyları, ya'ni başta Uygurlar ve Kazaklara ekonomi ve siyasi alanda özgürlük sağlanmasını, kısacası onların insanca yaşama hakkını savunuyoruz.

Peki, Doğu Türkistan'da yaşayan Türklere karşı nasıl kısıtlamalar var?

Rabiya Hanım: Başta iş güvencesi yok! Üniversite bitirmiş gençlerimize iş imkanları tanınmıyor. Bir iş yerindeki açık kadroya başvurulduğu zaman, iş önceliği bir Çinliye veriliyor ve aynı yetenekteki Uygur veya Kazak gençleri işe alınmıyor. Sonra, Mao zamanında bile bizlere ilk, orta ve yüksek eğitim alanında kendi ana dilimizde eğitim yapma hakkı verilmişken, bu haklar sonradan geri alındı, üniversite eğitimi yalnız Çince yapılıyor ve şimdi yuva ve anaokullarında bile iki dilli, ya'ni Uygur Türkçesi ve Çince eğitim zorunluluğu getirildi.

Uygurca gazete, dergi ve kitap yayımları azaltıldı, Uygurca yazılmış tarih kitaplarımız yakılarak imha edildi ve hepimizi tek bir Çin dilinde eğitim yapmaya zorluyorlar. Hoş Çince eğitim alsak bile, gençlerimize iş hakkı verilmiyor. Bakın, şu anda ABD, Avrupa ülkeleri ve Türkiye'de çok sayıda Uygur Türk gençleri yaşıyor ve onların sayısı hızla artmaya başladı.

Kendi ülkesinde iş ve yaşama hakkı bulamayan gençlerimiz çeşitli yollardan yabancı ülkelere göçe zorlanıyor.

İşte, ABD'de sayıları yüzlere varan genç Uygur kız ve erkeklerle bu vakfı kurduk ve onlar beni bu vakfa ak saçlı anne olarak başkan seçtiler. Burada çalışan Uygur gençleri çalıştıkları yerlerden aldıkları aylıklarının beşte birini her ay bu vakfın kasasına yatırıyorlar. Bizler kendi halkımızın dışardaki sesiyiz ve susmamamız, canla başla halkımızın demokratik insan hakları için uğraşmamız gerekiyor.

Çin'in Doğu Türkistan siyasetini nasıl özetleyebilirsiniz?

Tarihi ve milli ad olan "Doğu Türkistan" terimini Çin devleti kabul etmiyor ve bu adın Doğu Türkistanlılar tarafından kullanılmasına izin vermiyorlar. Doğu Türkistan'a sürekli olarak Çinli göçmen getirip yerleştiriyorlar. Doğum kontrolü çok sıkı bir şekilde uygulanıyor. Çocuklarımıza dinimizi öğretmiyoruz Bütün bunların amacı, Doğu Türkistan'ı hızlı bir şekilde Çinlileştirmektir. Doğu Türkistanlı Türklerin hayatı ve geleceği büyük bir TEHLİKE altında! Siz Çin'den çıkarak özgürlüğe kavuştuğunuzdan beri çeşitli yabancı ülkelere resmen çağrıldınız. Hangi ülkeler sizi çağırıldı?

Rabiya Hanım: Geçen yıl 15 ile 22 Temmuz arasında resmi davetli olarak İngiltere, Almanya, Hollanda, Danimarka, İsveç, Norveç, İsviçre, Belçika ve Lüksemburg'a gittim ve oralarda ya parlamento başkanları veya dışişleri bakanları ve onların yardımcıları tarafından karşılandım. Çok yoğun bir geziydi bu ve bu kadar çok ülkedeki üst yöneticiler ve sivil toplum kuruluşları ile kendi Doğu Türkistan halkının insan hakları ve demokratik haklarından konuşma imkanı elde ettim. Bu arada ABD Kongresi'ne 3 kez çağrılarak benimle Çin'deki insan hakları ihlalleri konusunda özel görüşmeler yapıldı.

Peki, Avrupa Birliği'ne aday ülkelere Türkiye'den size resmi devlet makamları veya sivil toplum kuruluşlarından hiç bir çağrı gelmedi mi?

Rabiya Hanım: (Gözleri yaşıyor): Ah, Türkiye'yi o kadar görmek istiyorum ki! Biliyor musunuz, bizler Çin'de yaşarken bile, bütün Doğu Türkistanlı Türklerin gönülündeki kutsal ülke sevgili Türkiyemizdir. Maalesef, hiç bir Türk dışişleri yetkilisi veya sivil toplum kuruluşu üyesi bugüne kadar beni aramadı. Türkiye'de "İnsan Hakları Derneği" diye bir kuruluş olduğunu duydum. Ama, bu kuruluş da beni aramadı. Eğer beni Türkiye Büyük Millet Meclisi veya bir sivil toplum kuruluşu davet ederse, seve seve Türkiye'ye de giderim. Mustafa Kemal Atatürk'ün adını bana küçük yaşlarımda annem ve babam kulağıma fısıldamıştı. Atatürk'ün büyüklüğünü ben daha sonra gençlik yıllarımda öğrendim. Ankara'daki Anıtkabir'e giderek, o anma defterine kendi gönül sözümü, uzaktaki Doğu Türkistan halkının sesini yazmak isterim. Atatürk sağlığında Türk Dünyası ve dış Türklere büyük ilgi duyar ve önem verirdi. Yazık ki, Atatürk'ün bu mirasına fazla sahip çıkılmıyor! Ama, bizler uzakta yaşasak da Mustafa Kemal Atatürk'ü ve Türkiye sevgisini yüreklerimizde her zaman sıcak tutuyoruz.

Bu yüzden Türkiye'ye ve biz Türklere acaba kırgın mısınız?

Rabiya Hanım: Hayır, bir insan kendi can kardeşine nasıl kırgın olabilir? Türkiye'nin ve Türk halkının kalbimde özel yeri var, bu yüzden asla kırgın değilim! Ama, Türkiye'den TBMM veya bir sivil toplum kuruluşundan özel bir davet beklediğimi de ayrıca eklemeyim.

Peki, Ocak ayı başındaki araba kazası size Çin'e yönelik insan hakları girişimlerinizi bırakma konusunda bir uyarı olabilir mi?

Rabiya Hanım: Belki. Ancak, bu uyarıya kulak asacağı mı sanıyorlarsa, yanılıyorlar. Ben Çin'deki demokrasi ve Doğu Türkistan'daki özgürlük ve insan haklarının özgür sesiyim. Beni bu araba kazasında olduğu gibi yaralayabilirler, ancak demokrasi ve insan hakları için dimdik ayakta yım.

Geçen yıl Nobel Barış Ödülüne aday gösterilenler arasında ikinci sırada yer alan kişi sizdiniz. Gelen haberlere göre, sizi bu yıl da Nobel Barış Ödülü aday yapacaklarmış. Nobeli almak size ne ifade eder?

Rabiya Hanım: Doğrudur, bunu bana da bildirdiler. Ben Nobel'i kişisel olarak değil de, Çin'deki özgürlük ve demokrasi için, Doğu Türkistan'daki Türk halkının eşit hakları için istiyorum. Nobel'in bana verilmesi orada ezilen, insanca yaşama hakları elinden alınan yüz milyonlarca insana güven verecektir. Bunu için, evet Nobel'i almak isterim.

Son sorum şu: Siz Doğu Türkistan'ın bugün uluslararası çapta bir önderi (lideri) konumundasınız. Sizinle bugüne kadar resmen görüşen ABD ve başka Avrupa ülkeleri devlet adamları ve parlamento başkanları bu izlenimi veriyorlar. Peki, siz Doğu Türkistan'ın liderliğini yürütecek mısınız?

Rabiya Hanım: Ben vatanım Doğu Türkistan ve onun aziz halkı için artık bu yola baş koydum. Bu yolun dönüşü yoktur. Benim kişisel kaderim aziz halkımın kaderiyle artık bütünleşti. Arkamda başka Doğu Türkistanlıların destek ve yardımları var oldukça, bu yolda azim ve sabırla mücadele edeceğim.

*Karşımdaki narin yapılı hanımı hayranlıkla seyrediyorum. Kahramanlar kolay kolay ortaya çıkmıyor. Rabiya Kadir'in bir işkadını olarak başta politikadan uzak iş hayatı talihin ve siyasi olayların akışında birdenbire insan hakları mücadelesine, oradan da aziz yurdumuz Doğu Türkistan'ın bağımsızlık mücadelesine dönüşüyor. Artık karşımdaki kimseyi narin yapılı bir hanım olarak değil, Altaylardan yükselmiş bir kartal (bürküt) olarak görüyorum. Bu kartal geniş kanatlarını açmış gökyüzünde **DOĞU TÜRKİSTAN'IN KAHRAMAN ANASI** olarak uzaktan aziz halkına güven ve umut veriyor!*

Türkler için Ne dediler?

"Asla üphem yoktur ki, Türklü ün unutulmu büyük medeni vasfı ve medeni kaabiliyeti atının yüksek medeniyet ufkunda bir güne gibi doacaktır."

Mustafa Kemal Atatürk

"Türklerin ruhu yeniden parlayacak ve silah kullanmak için do an bu kahraman milletin tarihi eski ı ı nı bulacaktır."

Moltke

"Seceat ve cesaret bakımından Türklerden üstün; büyük hedeflere ulaşmak bakımından da onlardan dirayetli hiç bir kavim yoktur. Cenab-ı Hak onları aslan sıfatında yaratmış tır."

bn-i Hassul

"Türkler ölmeyi biliyorlar, hem de iyi biliyorlar. Ben de ölmeyi bilen bir milletin yenilmeyeceğini bilecek kadar tecrübeliyim. Burada hiç yoktan ordular kurmak ve bu orduları ölüme sürüklemek mümkün. Bu imkanlardan bol bol faydalanıyorum. Fakat, meydana getirdiğim orduları sendeleten bir engel var: Türklerin yaayan hatıraları! Üç - dört yüzyıl önce her kudreti ve her milleti yenen Türkler, imdi de silinmez hatıralarıyla her teebbüsü sendeletiyorlar. Hemen her yürekte bu korkuyu seziyorum. Demek ki yalnız Türkleri değil, onların tarihini de yenmek lazım. Bu durumda ben, Türklerin düzinelerle milleti idare etmelerindeki sırrı da anlıyorum. Onlar milletleri bir kere yeniyor fakat kazandıkları zaferleri ruhlara ve nesillere nak edebiliyorlar."

M. Montecuccoli (Avusturyalı Komutan)

"nsanları yücelten iki meziyet vardır: Erkeğin cesur, kadının iffetli olması! bu iki meziyetin yanısıra her iki cins ereflendiren tek bir fazilet vardır: Vatana bağlı olmak! Bu meziyetler ve bu fazilet en büyük kahramanlığı doğurur. te Türkler bu çeit kahramanlardandırlar ve onun için öldürülebilirler fakat ma lupt edilemezler."

Napoleon Bonapart

"Türklerden bahsediyorum... Dümanına saldırırken amansız bir kasırgaya, korkunç bir denize ve insafsız bir yıldırıma benzeyen Türk; dost yanında ve silahsız düman karısında bir seher yelidir, berrak bir göldür. Gönül açan bu yeli yıldırıma, göz kama tıran bu gölü çokun bir denize çevirmek tabiatı da inciten bir gaflet olur."

Tasso - talyan air

"Bütün milletler arasında en namuslu ve dostluk kurmada tereddüt edilmeyecek olan yalnızca Türklerdir. Henüz yabancı tesiri altında kalmamış olan bir köye gidecek olursanız; hakiki misafirperverliğin ne demek olduğunu orada görüp öğrenirsiniz."

William Martin

"İrk ve millet olarak Türkler, bence geni imparatorlukları içinde yaayan kavimlerin en asili ve ba ta gelenidir. Dini, sosyal ve örfi faziletleri, tarafsız kimseler için birer takdir ve hayranlık kaynağıdır."

Lamartine

"Poltava'da esir oluyordum. Bu benim için bir ölümdü, kurtuldum. Bu nehri önünde tehlike daha kuvvetli olarak belirdi; önümde su, ardımda düman,

tepemde cehennemler püsküren güneş... Su beni boğmak, düman beni parçalamak, güneş beni eritmek istiyordu; yine kurtuldum. Fakat bugün esirim, Türklerin esiriyim. Demirin, ateşin ve suyun yapamadığını onlar bana yaptılar, esir ettiler. Yalnız ayağımda zincir yok, zindanda da değilim; istediğimi yapıyorum. Fakat bu defa da efkatin, asalatin, nezaketin esiriyim. Türkler beni ipte bu elmas baba sardılar. Bu kadar alicenap, bu kadar asil, bu kadar nazik bir milletin arasında hür bir esir olarak yaşamak, bilersen ne kadar tatlı." **Demirbağcı**

"Türkleri seviyorum... Onlar Cennet'ten bir köşeye olan esiz memlekete yaraşan esiz insanlardır. Bu büyük ruhlu milletin arasında vatanımı unutmaktan korkuyorum. Vatan aziz ve pek aziz. Fakat Türkler de aziz, çok aziz."

Conte De Bonnova

"Yeryüzünde bir 'Güneş ülke' bulmak mümkün mü? Fikir hürriyetine, dil hürriyetine, din ve vicdan hürriyetine ilim meyden Türklerin varlığı hiç olmazsa yarın böyle bir ülkenin var olacağını bana inandırıyor. Madem ki düünceyi zindana koymayan, hakikat sevgisini zincire vurmeyen bir millet, o cesur ve adil Türkler var; üzerinde yalnız hakikatin, adaletin ve hürriyetin hüküm sürdüğü bir 'Güneş ülke' yarın neden vücut bulmasın?"

Campanella

"Tarih Türklerden çok şey öğrendi. Onların elinden çıkma öyle eserler var ki, bunlar medeniyetin birer süsüdür." **Hammer**

"Bence, insanlığı a eref veren Türk Milleti'nin dümanı olmak, insanlığın dümanı olmaktan farksızdır."

Lamartine

Gulca Katliamını Protesto

“Gulca Olayı”nin 10. Yıl dönümü Münih’te anıldı, insanlık dümanı Kızıl Çin protesto edildi.

Gulca Katliamı (5 ubat 1997)?

Do u Türkistan’ın Gulca sehrinde Kızıl Çin’in uyguladığı dini ve milli zulümlere karşı ayaklanarak kendilerinin insani hak ve hukukları için mücadele başlatmış olan Uygur evlatlarına kızıl katillerin zalimce katliam yaptığı gündür bu gün..

Uygur halkının zorba yöntemlerle dehşetli bir şekilde bastırıldığı, binlerce vatansever gencin de hapislere atıldığı, ateşli silahlarla öldürüldüğü ve kanlı faciadan sağ olarak kurtulan binlerce gencin yurt içinde ve dışında serserfil bir hayata mahkûm edildiği gündür bu gün.

Gulca Katliamı bosta brahim, smail ve Abduhelil başta olmak üzere yüzlerce Uygur evlatlarının faciali ölümleri bedeline Do u Türkistan milli mücadelesini dünya siyasi sahnesinin gündemine getirip Yalnızca vatan içinde değil, vatanımız dışında da kendi milletinin kaderi için yürekten mücadele edecek olan sayısız tekilatları ve siyasetçileri ortaya çıkarttı. Gündür bu gün.

Dünyanın dört bir yanında Dünya Uygur Kurultayı başkanı Rabia Kadir önderliğindeki tekilatlar her yıl 5 ubat gününü “Gulca katliamı”nın yıldönümü olarak telakki ederek ikamet ettikleri devletlerde çeşitli şekillerde anma faaliyetleri düzenlemektedirler.

Münih’te düzenlenen ve yüzlerce kişinin katıldığı protesto yürüyüşü Dünya Uygur kongresi ve Do u Türkistan Enformasyon merkezi yardımıyla masası ile gerçekleştirildi.

Münih’in merkezine kadar yapılan yürüyüşün ardından mitingde Dünya Uygurlar Kongresi Başkanı Yardımcısı Asgar Can, Alman Yeşiller partisi bavyera sorumlusu Margeretta Bause, İnsan Hakları Münih sorumlusu Jürgen Thirak, Münih Üniversitesi öğretim görevlisi Aydın Fındıkçının yaptığı konuşmaların ardından sona erdi.

Bizim İler dergisi olarak Gulca katliamında hayatlarını kaybeden soydaşlarımıza Allah’tan rahmet dilerken, insanlık dümanı Kızıl Çini protesto ettik ve yapmaya devam ettiğimiz katliamları kencele ve soykırımlardan dolayı protesto ediyor, Lanetliyoruz.

Resimler

Dergimiz yazı Kurulundan Muammer Çetin, Dergimizin genel yayın yönetmeni Yıldıray Sarı, Hessen eyaleti temsilcisi Zekeriya ahingöz

Do u Türkistan Enfermasyon Merkezi Ba kanı **Abdul celil Karaka** , Dünya Uygurları Kongresi Ba kan yardımcısı **Asgar Can**, Do u Türkistan Enfermasyon Merkezi Ba kan yardımcısı **Ferhat Muhammed**, Dünya Uygurları kongresi genel sekreter **Dolgun sa**.

Ahıska Türkleri

ULUSLARARASI AHISKA TÜRKLER VATANA DÖNÜ KONFERANSI

Sovyet diktatörü Stalin tarafından 1944 yılında sürgüne gönderilen Ahıska Türkleri vatana dönmek istiyorlar.

Halen Azerbaycan, Kırgızistan, Özbekistan, Rusya, Ukrayna, Gürcistan ve ABD`de da ınık olarak ya amakta olan Ahıskalılar, vatanları olan Ahıska`ya dönme sürecini ba latmak amacıyla stanbul`da Uluslararası bir konferans düzenlediler. Merkezi Ankara`da olan Uluslar arası Ahıska Türk

dernekleri Federasyonu tarafından organize edilen konferansa katılan devlet-siyaset ve bilim adamları, Avrupa konseyi temsilcileri ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileri birer konu ma yaptılar.

27 Ocak 2007 Cumartesi günü stanbul`da Topkapı Bercelo Eresin Hotel`de gerçekleştirilen konferasn, Federasyon bakanı Yunus Zeyrek`in konu masıyla açıldı. Zeyrek açılı konuşmasında özetle unları söyledi:

'Ahıska Türklerinin 63 yıllık vatan hasreti devam etmektedir. çinde bulundu umuz 21. Yüzyıl, bir önceki yüzyıldan kalan bu ayıbı ortadan kaldırmalıdır. Ahıskalıların meselesi hiçbir meseleyle mukayese edilemez. Zira bizim halkımız hiçbir suç i lememi , aksine tabi oldu u devletin kurallarına daima saygılı olmu tur.

Bu halk, kinci Büyük Sava `ta, vatan savunması diyerek gençli ini cepheye göndermi , tarlalarda çalı arak kazandı nıda Sovyet ordusuna ia e olarak ba ı lamı tır. Yaptı ı demiryoluyla cephedeki çocuklarının gelece ini beklerken, bu yollardan kendisini sürgüne götürecektir yük ve hayvan vagonları gelmi tir.! Vatan savunması diye askere gidenlerin bir kısmı cephe kırımını , geriye kalan madalyalı Gaziler, yurtlarına dönememi , Orta Asya çöllerinde ana, baba, bacı, karda arama derdine dü mü lerdir.!

nsan haklarıyla me gul olanlara seslenmek istiyoruz: nsanlık tarihinde bundan daha elim, daha zalim bir uygulama var mıdır ? Belirli bir toplulu un, topyekün, sonu belirsiz bir ölüm yolculu una çıkartılmasına soykırımı demiyorlar mı ?Yoksa bu tarif, sadece belirli topluluklar için mi geçerli ?

Bazı çevreler ve medya mensupları, tarihin çöplü ünde insan hakları ihlalleri arayarak mevcut devlet nizamlarını sarsmaya çalı maktadırlar. Fakat nedense insanlı ın gözü önünde duran böyle bir insanlık trajedisini görmemektedirler. Sürgün halk, 12 sene kamp hayatına mahkum edilmi , nihayet 1956da çıkarılan bir kararnameyle onların, sosyal ve siyasi hayata katılabilecekleri hatta di er

Sovyet vatanda ları gibi istedikleri yerlerde ya ayabilecekleri ifade edilmi , fakat bu ifadeler sadece ka it üzerinde kalmı tır. 1968 yılında da benzer bir kararname çıkmı , ordan da olumlu bir sonuç alınamamı tır. Vatana dönü için yapılan birçok ba vurudan sonuç alınamamı ; Moskova`ya gidenler dinlenmemi , Tiflis`e gelenler kovulmu hatta tutuklanmı tır.

Gürcistan Cumhuriyeti, Ahıskalıların vatana dönü üyle ilgili çalı ma yapaca ına, bu meseleyi çözece ine dair söz

vermi ve 1999 yılında Avrupa Konseyine taahhütte bulunmu tur. Altı sene içinde gerekli düzenlemeler yapılacak ve 2011 yılına kadar da dönme süreci tamamlanmı olacaktı! evardnadze yılları bo a geçmi , herhangi bir geli me kaydedilmemi tir.

Bugünkü Saaka vili yönetimi, bir bakanlı ı, konuyla ilgilenmek üzere görevlendirmi tir. Bu bakanlık, 2006 yılında bir kanun tasarısı hazırlamı tır. Söz konusu kanun tasla nda, sürgün halkın yurdun ve milli kimli i anılmamı , mu lak ifadeler kullanılmı tir.

Gürcistan hükümeti, Ahıskalıları kabul edece ini ifade ederken belirli bir takvim vermemektedir. Yapılan görü melerde, kesinlikle Ahıskaya dönülemeyece i, belirli bir kotayla yılda yüz Aile olmak üzere Gürcistanın di er bölgelerine yerle tirilece i söylenmi tir!

Ahıska Türkleri

Gürcü yazar Vaçnadze, bundan 55 sene önce onların söylemi tir:

'XIX. Asırda Gürcistanın hürriyetini kaybetmesi, bütün hür Kafkasya'nın esaretiyle sonuçlandı. XX. Yüzyılda hür Kafkasya'nın çökmesiyle, Gürcistan'da hürriyetini kaybetti. Bu her zaman böyleydi, ileride de böyle olacaktır. Ya hep beraber hür. Veya ayrı ayrı köle olacağız. Tarihin gösterdiği üçüncü bir yol yoktur.' Gürcistan'ın bu sese kulak vermesini istiyoruz.

Bugün Ahıska'nın 80 civarında köyü boş bulunmaktadır. Sürgün ahali öncelikle bu köylere yerleştirilmelidir. Diğer köylerde de herkes sürgün öncesi yerine çekilmelidir.

Bu tarihi olayların tarafları bellidir; Halkımızı sürgüne gönderen Sovyetler Birliği hükümetidir. Bugünkü Rusya Federasyonu, SB'nin varisi olmak hasebiyle meselenin bir numaralı tarafı durumundadır; sorumluluğunu yerine getirmelidir. Ahıska bölgesini sınırları içinde bulunduran ve yıllardan beri halkı yurduna bırakmamakta ısrar eden Gürcistan hükümeti de meselenin diğer bir tarafı durumundadır. Gürcistan, hür ve bağımsız bir devlet olarak eski vatandaşlarına kucak açmalı, onları incitmemeli, haksızlıkları u radıklarını ve acıların dindirileceğini söylemeli; onların her türlü hak ve hukukunu tanıdığını açıklamalıdır. Türkiye, daha önce yaptığı uluslararası antlaşmalarda yüklenmiş sorumlulukları unutmamalıdır. Dışeri Bakanı Yusuf Kemal Beyin, Kars Konferansı öncesinde Kazım Karabekir Paşaya gönderdiği 19 Eylül 1920 tarihli talimatnamede söylendiği, 'Gürcistan'da muhafazasına çalışacağımız hukuk meyanında Ahıska Türklerinin halini ve istikbalini unutmamalıyız!' Sözüünü bugünkü yetkililere hatırlatmak istiyoruz.

Burada adını verdiğimiz her üç devletin yönetim mekanizması içinde Ahıska Türkleri ile ilgili birimler kurulmalı, bunlar arasında bir koordinasyon sağlanmalı ve halkımız, çözümsüzlükten beslenenlerin eline bırakılmamalıdır.'

Daha sonra kürsüye gelen Devlet Bakanı Kür ad Tüzmen, TBMM Başkanvekili Nevzat Pakdil, Eski Devlet Bakanı, Türk Dünyası Dostluk Kardeşlik ve Birliği Vakfı Başkanı Prof. Dr. Abdülhaluk Çay, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, Konya Milletvekili ve Eski Tarım Bakanı Prof. Dr. Sami Güçlü, İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Nevzat Yalçın, Antalya Milletvekili ve Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi üyesi Mevlüt Çavulolu'nun konuşmalarından sonra tarih, hukuk ve siyaset bilimciler arasında da konuşmaları yapılan tebliğleri sundular.

Prof. Dr. Nadir Devlet; Küreselleşen Dünyada Azınlık Konumundaki Türk topluluklarının sorunları, Prof. Dr. Türkkaya Ataöv; Ahıska Türkleri: kendine özgü durumları, Dr. Fuad Pepinov; Vatanın veya Uçurumun kenarında, Hakan Kanbolat; Ahıska meselesi çerçevesinde Kars-Tiflis-Bakü demiryolu, Prof. Dr. Anıl Çeçen; Türk Dünyası ve Ahıska Türkleri, Aleksander Osipov; Ahıska Türkleri tarih arivi ve Krasnodar'dan ABD'ye gitme konusunda yaşanan problemler, Av. Ünsal Akta; Uluslararası Ahıska sorunu için Temas ve Çözüm Grubu, Boris Çileviç; Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin Sürgün Ahıskalıların Vatana dönüşüyle ilgili çalışmaları, Yrd. Doç. Dr. Aytegin Aydın; Ahıska Türklerinin Türkiye'ye ve Ahıska'ya dönüşlerinde son durum, Doç. Dr. İlyas Doğan; Ahıska Türklerinin vatana dönüşünde Uluslararası Sorumluluk, Gürcistan Başkonsolosu Büyükelçi Zviad Kvaçantiradze; Meselin çözümü yolunda Gürcistan'ın tutumu ve çalışmaları.

Ahıska Türkleri

Çok canlı geçen konferans sonunda Federasyon Başkanı Yunus Zeyrek tarafından okunan a a idaki Sonuç bildirgesi yayımlandı

ULUSLAR ARASI AHISKA TÜRKLER VATANA DÖNÜ KONFERANSI SONUÇ BLD RGES 27 Ocak 2007- stanbul

27 Ocak 2007 tarihinde stanbul`da yapılan Uluslar arası Ahıska Türkleri vatana dönü Konferansı, birçok bilim ve siyaset adamları ile sivil toplum kurulu u temsilcilerinin i tirakiyle toplanmı tır, yapılan konu malar sonucu a a idaki hususların Türk ve Dünya kamuoyuna duyurulmasına karar verilmi tir.

1. Ahıska ehri ve çevresinde ya ayan ahali. Hiçbir suç i lemedikleri halde, tarihi vatanlarından sürülmü lerdir.

kinici Dünya Sava nda, tabi oldukları devlete hem asker hem de lojistik destek veren ahali, haksız ve adaletsiz bir uygulamaya maruz kalmı tır.

2. Ahıska ahalsinin Atalarından kalma toprakları ve malları müsadere edilmi , insanlık hakları çi nenmi tir.

3. Sovyetler Birli i'nin 1956 ve 1968 yıllarında yayınladı ı kararnamelerle hakları iade edilir gibi ifadeler kullanılmasına ra men bunlar uygulanmamı , haksızlık ve adaletsizlik günümüze kadar devam etmi tir.

4. Sovyetler Birli i yıkılınca, Ahıskalılar, ya amakta oldukları Ülkelerde yeni sorunlarla kar ıla mı tır.

5. Bugün Ahıskalılar, ba ta ilk sürgün yerleri Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan olmak üzere, Azerbaycan, Rusya, Gürcistan, Ukrayna, Türkiye ve ABD`de da ınık olarak ya amaktadırlar.

6. 1999 Yılında Gürcistan, Avrupa Konseyine Üye olmu tur. Avrupa Konseyine olan yükümlülükleri kapsamında hazırlanması gereken, vatana dönü ü düzenleyecek kanun henüz çıkmamı , vatana dönü süreci ba lamamı tır.

7. Konferansımız, ilgili Ülkelerin sorumluluklarını yerine getirmesi babında unları talep eder;

A: Rusya Federasyonu, Ahıska ahalsine yapılan bir haksızlık oldu unu kabul etmeli, sürgünü, kınamalı, sürgün halkın maddi ve manevi kayıplarının kar ılanmasına katkıda bulunmalı ve vatana dönü konusunda siyasi destek vermelidir. Ayrıca Krasnodar`daki insan hakları ihlallerinede son vermelidir.

B: Gürcistan, Ahıska Halkını haksız bir muameleye tabi

tuttu unu kabul etmeli, sürgünü kınamalı, Avrupa Konseyine söz verdi i kanunu sa lıklı bir ekilde çıkarmalı, Ahıska Türklerinin sürüldükleri bölgeye geri dönmelerini sa lamalı, yararları tanzim edilmeli ve her türlü hakları iade edilmelidir.

C: Türkiye, Uluslar arası antla malar ve Gürcistan`la iyi kom uluk ili kileri çerçevesinde mesele nin ç ö z ü m ü yle yakında n ilgilenmeli, maddi ve manevi destek

hususunda resmi bir birime görev vermelidir. Türkiye`ye göç eden Ahıska Türklerinin sorunları ciddi ekilde ele alınmalı ve mevcut yasalar uygulanmalıdır.

D: Avrupa Konseyi, 1999 yılında kayıtlara geçen meseleyi yakından takip etmeli, çözüm konusunda her türlü deste i vermelidir. Gürcistan`ın muhtemel süre uzatma talebini kabul etmemelidir.

E: Yukarıda zikredilen üç devlet ve Avrupa Konseyi arasında, koordinasyonu sa lamakla görevli, birer parlamenterin katılaca ı dört ki ilik bir Kordinasyon Kurulu te ekkül ettirilmelidir.

Türk ve Dünya kamuoyuna saygıyla arz olunur.

Türk Yurdu Batı Trakya

Batı Trakya; doğuda Meriç Nehri ile Türkiye'ye, batıda Karasu Nehri ile Makedonya'ya, kuzeyde Rodop Dağları ile Bulgaristan'a sınırdadır. Güneyinde ise Ege Denizi yer alır. Yaklaşık 50.000 kilometrekarelik bir coğrafya parçasıyla bir Türk Yurdu'dur.

Batı Trakya'nın Türk Yurdu hâline gelmesi, Osmanlı Devleti'nin, 1356'da bölgeye gelmesiyle başlar. Zaman içerisinde Dedeağaç, Dimetoka, Gümülcine, İskeçe, Kavala, Drama ve Serez Osmanlı yönetimi altına alındı. 1372 yılına gelindiğinde Trakya'nın tamamı fethedilmiştir. Bölgeye Anadolu'nun muhtelif şehirlerinden Türk aileler yerleştirildi. Batı Trakyalı

yerli halktan da kendi istekleriyle, herhangi bir baskı söz konusu olmaksızın İslâmiyet'i kabul edenler, Türk kültürünü benimseyenler oldu. Toprakların bir kısmı Osmanlı Ordusu'nun gazilerine mülk olarak verildi. Osmanlı yönetimi, bölgeye yerleştirilen Türkler ve İslâmiyet'le sonradan bereflenen yerli halk elbirliğiyle Batı Trakya'yı kısa zamanda camiler, medreseler, kervansaraylar gibi Türk-İslâm kültürünün zevk ürünü üstün mimari eserleriyle donattılar.

Batı Trakya, artık Osmanlı Devleti'nin Rumeli Eyaleti oldu. Bölge halkı 1878 yılına kadar bütünüyle huzur içerisinde yaşadı. 3 Mart 1878 Ayastefanos Antlaşması ile Batı Trakya'nın doğu kısmı Bulgaristan'a bırakıldı. Bölge halkı, yönetim değişikliğine karşı direniş hareketi başlattı. Hareketlerin genişlemesiyle önce geçici hükümet, sonra da 1913 yılında Batı Trakya Türk Cumhuriyeti kuruldu. Dünya tarihinin ilk Türk Cumhuriyeti idi. Ne yazık ki bir ay sonra dağıtıldı. Başkaca denemelerden sonra 1919-1920 yılları arasında Batı Trakya Türkleri'nin en uzun ömürlü devleti hüküm sürdü. Yunanistan'ın bölgeyi işgal etmesiyle bu devletin varlığı da sona erdi, 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Antlaşması ile Batı Trakya Türkleri'nin statüsü belirlenerek bölge, üzerinde yaşayan insanlarla birlikte Yunanistan'a verildi. O tarihte Batı Trakya'daki Türk nüfusu 747.628 olarak belirlenmişti. Toplam nüfus ise 975.548 idi.

Lozan Antlaşması gereğince Türk toplumu, din ve ırk farkı gözetilmeksizin her türlü

vatandaşlık haklarından yararlanabilecekti. Özellikle kendilerine ait kültürel ve dinî eğitim kurumlarını açıp bizzat yöneteceklerdi. Türkçe eğitim yapılabilecek mahkemelerde Türkler kendi dilleriyle konuşabileceklerdi. İbadethaneler, mezarlıklar ve Türklerle eğitim veren okullar ile dinî kurumların yönetimi Türklerle ait olacaktı.

O tarihten sonra azınlık hakları ile ilgili yazılı metinlerde hiçbir değişiklik yapılmadı. Fakat Yunanistan, tek taraflı olarak bu hakların kullanılmasını yasakladı. Dernekler kapatıldı, camiler park ve yeşil alan yapılmaması bahanesiyle yıkıldı. Türklerin oyu ile seçilen cemaat liderleri görevlerinden alındı, yerlerine Atina hükümetinin görevlendirdiği kişiler yerleştirildi. Özetle Yunanistan, yönetimi altındaki Müslüman Türkler'e, kızıl komünistlerin uyguladıkları baskı, sindirme, yok etme ve kültürel asimilasyon yöntemlerini tekrarladı. Soydaşlarımızın, Müslüman Yunanlı (!) olduğu iddia ediliyor. Türklerle ait arsalar kamulaştırılıyor. Türk gençlerinin Yunan üniversitelerinde okuması engelleniyor, Türkiye'de okumalarına izin verilmiyor.

Yunan hükümetlerinin soydaşlarımıza uyguladığı insanlık dışı baskılar, ciltlere sızmaya başlıyorsa ölçüde genidir. Sinema, tiyatro ve romanlara konu olabilecek kadar trajiktir. Batı Trakyalı Müslüman Türkler, 550 yıllık öz vatanlarında, 77 yıl içerisinde esir durumuna düşürüldüler. Uygulamaların önlenmesi için Türkiye'nin aya kalkması, bölge ve hattâ dünya barışını tehdit eden kanunsuzlukların durdurulması için dünyayı en sert dille ikaz etmesi beklenir. Bunları ve daha fazlasını yapmak, Türkiye'nin en tabii hakkıdır. Hattâ, çok daha fazlasını bile yapsa, kimsenin itiraz etmeye hakkı yoktur.

Çünkü imzalanan bunca anlaşma yürürlüktedir. Türkiye'de yaşayan Yunanlı azınlık, yazılı hakların hepsinden yararlanıyor. Ancak kendi ülkelerinde olabilecekleri ölçüde rahat ve güven içerisinde. Yunan parlamentosunda Türkleri temsilen iki milletvekili vardı. Dr. Sadık Ahmet, Batı Trakya Türkleri'nin haklarını canı pahasına koruyan modern çağın efsane lideri idi. Trafik kazası görünümündeki bir cinayetle şehid edildi. Kendisini rahmetle anıyoruz. Yunanistan, seçim sisteminde yaptığı bir değişiklik ile 1993 yılında Türklerin parlamento'ya giden yolunu kapattı.

Batı Trakya, millî kültürümüzle; yorulmuş Türk toprağıdır. Müziğinde renkli ve zengin duygularla Anadolu terennümü edilir. Yunan vandalizmi, Rumeli'de Müslüman Türk izlerini silme gayreti içerisinde. O izlerin silinmesini önlemek, soydaşlarımızın oralarda insanca yaşamasını sağlamak... Türk Hükümetlerinin şeref borcudur.

Baymirza Hayit: Türkistan Bağımsızlık Mücadelesi ve Tarih Araştırmalarının Acılarıyla Yoğrulmuş Hikayesi Timur Kocaoğlu*

Türk Dünyasının 20. yüzyıldaki büyük tarihçilerinden biri olan Baymirza Hayit (Namangan, Özbekistan 17 Aralık 1917 - 31 Ekim 2006 Köln, Almanya)'ın kişisel ve bilimsel hayatı kendi ülkesi Türkistan gibi hem kısa süreli sevinçler hem de çok uzun süreli ağır trajedilerle dopdolu önemli dönüm noktalarıyla geçti. Baymirza Hayit'in kişisel ve bilimsel hayatını derinden etkileyen böyle sevinçle başlasa da, sonradan uzun süreli trajedi ve üzüntülere dönüşen en belli başlı dönüm noktalarını şöylece özetleyebiliriz:

1.Dönüm Noktası: Türkistan Muhtariyeti ve Kanlı Bayram Hediyesi

1917 yılındaki Şubat ve Ekim ihtilâlleri görünüşte Çarlık idaresine son vermiş olsalar da, gerçekte dağılma sürecine girmiş olan Rus imparatorluğunun yeniden toparlanmasını sağladılar.

Bu bakımdan, 16. yüzyıl ortalarından başlayan Rusya yayılmacılığı ve bunun bir sonucu olarak gelişen Rus sömürge imparatorluğunun sınırları Sovyetler Birliği (1917-1991) döneminde daha da büyüdü. Çarlık Rusyası "milletler hapishanesi" diye adlandırılmıştı, ancak SSCB daha sonra "devletler hapishanesi"ne dönüştü.

25 Ekim Bolşevik ihtilâlinden kısa bir süre sonra, Bolşevik Hükümeti Halk Komiserleri Konseyi Rusya'daki bütün müslümanlara genel çağrı ilan etti. Lenin ve Stalin tarafından 20 Kasım 1917'de imzalanan bu çağrıda şöyle deniliyordu:

"Rusya müslümanları, Volga ve Kırım Tatarları, Sibiry ve Türkistan Kırgız ve Sartları, Kafkazötesi Türkler ve Tatarlar, Kafkasya Çeçenleri ve Dağlıları, Çarlar ve Rusya zorbaları tarafından cami ve ibâdet evleri yıkılmış, inanç ve gelenekleri ayak altına alınmış olan sizler! Sizin inanç ve gelenekleriniz, millî ve kültürel kurumlarınız bugünden başlayarak hür ve dokunulamazdır. Kendi millî hayatınızı özgürce ve herhangi bir engel olmadan kurun. Sizin buna hakkınız vardır. Rusya'daki bütün halkların hakları gibi, sizin haklarınız da İhtilâl ile onun kuruluşları olan işçiler, askerler ve köylüler sovyetlerin bütün gücünün koruması altında olduğunu biliniz. Bu yüzden, bu İhtilâli ve onun bağımsız hükümetini destekleyiniz!"

Bu çağrı, kuşkusuz, Çarlık Rusyasındaki Türkler tarafından uzun bir süredir başlayan muhtariyet ve bağımsızlık faaliyetlerini olumlu olarak kamçılıdı. Çarlık Rusyası içinde yaşayan Türkler tarafından 1917-1918 yıllarında dört muhtar hükümet ilan edildi: Kırım Muhtariyeti (1917), Türkistan Muhtariyeti (1917), Alaş-Orda Muhtariyeti (1917), Bütün Rusya Türk-Tatarları Muhtariyeti (1918).

Baymirza Hayit'in 17 Aralık 1917'de Türkistan'ın güzel Fergana Vilayetindeki Namangan şehri Yarkorgan köyünde bir çiftçi ailesinin 9. çocuğu olarak dünyaya gelişinden tam beş gün önce, yakındaki Kokan şehrinde 12 Aralık 1917'de Türkistan Muhtar hükümeti ilan edilmiştir. Baymirza'nın anne ve babası hem o yıl tarlalarındaki ürünün çok bereketli olması ve Türkistan Muhtariyeti sevinciyle bayram yaşarlarken, doğan erkek çocuklarına zenginlik ve bolluk anlamında "Baymirza" (Zengin Prens) adını verirler.

Ancak, Türkistan'daki o yılın bereketli ürün mutluluğu uzun sürmez, 1931-1934 arasında "Kollektifleştirme" adı altında çiftlikler halkın elinden müsadere edilecek, toprak sahipleri sürülecek, hapishane ve kamplara gönderilecek, öldürülecek veya kendi topraklarında işçi olarak çalıştırılacaktır. Türkistan Muhtariyeti'ne de fazla musamaha verilmeyecek, 12 Şubat 1918'de Kokan şehri Bolşevik ordusu tarafından topa tutulacak ve sonra halkın üzerine Ermeni Taşnak çeteleri gönderilerek Kokan şehri ve etrafındaki Türk köylerinde toplu kıyımlar yapılacaktır.

1936-1938 arasında Stalin'in emriyle bütün SSCB'de olduğu gibi Türkistan'daki beş cumhuriyette de binlerce aydın ve devlet adamı tutuklanarak, kurşuna dizilecektir. 1918 ile 1934 yılları arasında Türkistan'ın dört bir yanında alevlenen Basmaçılık (Korbaşıcılık) adlı millî fakat dağınık ve koordinasyonsuz bağımsızlık savaşı sırasında yine yüzlerce şehir, kasaba ve köyler yakılacak, kadın-çocuk-yaşlı demeden toplu kıyımlar yapılacaktır.

Türkistan'ı boydan boya kaplayan trajedilerden birini Baymirza Hayit henüz 5 yaşındayken kendi ailesinde de yaşamıştır:

Onun ağabeyi Nurmırza Hayit Ruslara karşı çarpışan Basmaçılar (Korbaşılar) safında çarpışırken 1922'de Rus askerleri tarafından yakalanınca başı kesilerek şehit edilir ve o sıradaki Kurban Bayramında Hayit ailesine bayram hediyesi olarak birinin elinden yolları. Bez parçasına sarılmış oğlunun kesik başını gören annesi Rabahan Hanım baygınlık geçirir, bayram namazından dönen babası Hayitmirza Bey de hicrikirklarla Allah'a yakarır.

İlerde 20 yüzyılın en önemli Türkistan tarihçisi ve Türk dünyasının en büyük araştırmacısı olacak olan Baymirza Hayit, işte kendi anavatanı Türkistan böyle sonu uzun süreli trajediler ile biten kısa süreli sevinçler yaşarken doğmuş, çocukluk ve gençlik yıllarını böyle trajedilerin tanığı olarak geçirmiştir.

2.Dönüm Noktası: Dügün'den Cepheye ve Uzun Bir Muhacirlik

Dini okuldaki bir günlük kötü deneyiminden sonra, Baymirza Hayit öğrenimini Cedit (Yeni) okulunda, sonra Özbekistan'daki çeşitli orta ve yüksek okullarda, en son da Taşkent'teki Orta Asya Üniversitesi Tarih bölümünde sürdürür. O sırada öğretmen açığını kapamak için üniversite öğrencilerine çeşitli okullara öğretmenlik görevleri verilmektedir. Üç aylık pedagoji eğitiminden geçen Baymirza Hayit da 1937'de önce Sırdarya Vilayeti Sayram köyü Orta Okuluna Tarih öğretmeni olarak atanır, ardından 1938 ve 1939 yıllarında çeşitli okullarda öğretmenlik ve eğitim müdürlüğü görevlerini yapar ve 30 Ekim 1939'da Orta Asya Üniversitesi Tarih bölümünden mezuniyet diplomasını alır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında 23 Aralık 1939'da, yani 22 yaşındayken yurdundan koparılıp Sovyet ordusuna alınır ve Polonya cephesine yolları. Savaşa gitmesine 16 gün kala annesinin ısrarıyla Tohtahan (1921-1985) adlı bir genç kızla evlendirilir. Çok kısa süre evli kaldığı o hanımdan 9 ay sonra doğacak olan oğlu ise, Baymirza Hayit'in hayatındaki başka bir sevinç ve trajedi kaynağı olacaktır. Savaş boyunca çok sayıda Sovyet askeri Nazi Alman ordusuna tutsak olur. O tutsak Sovyet askerleri arasındaki Türk asıllıların sayısı da epey kabarıktı. Baymirza Hayit da savaş tutsağı olarak çeşitli tutsak kamplarında bulunur ve Naziler tarafından kurulan Türkistan Lejyonunda subay olarak görevlendirilir. Türkistan Lejyonu ile birlikte Baymirza Hayit de çeşitli cephelerde Sovyet ordusuna karşı çarpışır. Gerek Sovyet ordusunda, gerekse Alman esir kampları ve sonra Türkistan Lejyonu sıralarında Baymirza Hayit çok sayıda Türkün ölümüne ve ağır sıkıntılar çektiğine tanık olmuştur. Bunların hepsi onun ruhunda ve yüreğinde derin izler bırakmıştır.

3. Dönüm Noktası: Eski Sovyet Askerlerinin SSCB'ye Geri Verilmesinden 51 Yıldır Görmediği Oğluya Karşılması İkinci Dünya savaşı bitiminde enkaz altındaki Almanya'da ve Avrupanın başka yerlerinde Baymirza Hayit başka facialara da tanık olmuştur.

İngiliz ve Amerikalılar çok sayıdaki eski Sovyet ordusu mensuplarının bir bölümünü önce yanlışlıkla Sovyetler Birliğine geri verirler. Onlar içinde de çok sayıda Azerbaycanlı, Tatar ve Türkistanlı subay ve askerler de vardır. Onların büyük çoğunluğu Sovyet sınırını geçen trenden indirilerek kurşuna dizilmiş, şanslı olanlar Sibiry ve başka yerlerdeki çalışma kampları ve hapisanelerine yolları. Sonradan bu geri verme işlemi durdurulmuşsa da, ilk gidenlerin trajedisi Baymirza Hayit'a manevi acı vermiştir.

Savaş sonrası dönemde ise, Baymirza Hayit Özbekistan'da başladığı tarih alanındaki çalışmalarını Almanya'da sürdürür. "Hokand ve Alaş Orda Millî Hükümetleri" adlı doktora tezi ile Münster Üniversitesi'nden 25 Nisan 1950'de "Felsefe Doktoru" ünvanını kazanır. Almanya'da arka arkaya çok sayıda bilimsel eserler vermesine rağmen, bir kaç akademik kişinin kıskançlığı yüzünden Baymirza Hayit'a Almanya'da layık olduğu şekilde akademik bir görev verilmez. Bir yerde sürekli olarak resmi bir görev alamadan geçmiş hayatında, kendisine hem maddi hem de manevi yönden doktor olan eşi Ruth Hanım yardımcı olacaktır (5 Ekim 1950'de Ruth Hanımla evlenirler).

Hayatının en trajik olaylarından biri de, Baymirza Hayit cephelerde savaşırken 16 günlük eşinden doğan ve 51 yıldır görmediği oğlu Bekmirza ile ilk kez 30 Eylül 1991'de İstanbul'da karşılaşmasıdır. Ancak, bu kısa görüşmeden sonra Özbekistan'a dönen oğlu Bekmirza aradan 3 ay kadar geçince 52 yaşında veat eder ve bu haberin Baymirza Hayit'in ruhundaki başka acı trajediler üzerinde nasıl ağır yara bıraktığını kelimelerle açıklayamayız.

4. Dönüm Noktası: Özbekistan'a İlk ve Son Gezisi

Uzun yıllardan beri yaşadığı Almanya'nın Köln şehrindeki hastahane odasında 31 Ekim 2006 sabahı saat 06:00'da gözlerini yuman Baymirza Hayit'in hayatındaki çok sayıda trajediden biri, belki en acısı onun Özbekistan Parlamentosu Kültür Komisyonu ve Özbekistan Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü başkanlığından davet edildiği Özbekistan gezisi daha bitmeden, birden yurdundan kovularak çıkarılmış olmasıdır.

12 Temmuz 1992'de eşi ve yakın dostlarıyla Taşkent'te ayak basan Baymirza Hayit 22 Temmuz'da doğduğu yer Namangan'a da giderek halkın büyük çöküşüyle karşılaşır. Ancak 25 Temmuz'da döndüğü Taşkent'te kendisine acı haber resmi ağızdan duyurulur: Özbekistan'da istenmeyen adam ilan edilmiştir ve ülkesini hemen terketmesi istenmektedir.

Bağımsızlığı için yıllarca dünyada eserleriyle ve verdiği konferanslarıyla savaştığı Ulu Türkistan'ın bağımsızlığa kavuşan Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki iktidar onu kovmaktadır. Bu acıya da gözlerini vatanından uzakta yumana kadar Baymirza Hayit'in yüreği dayanmıştır.

Baymirza Hayit'in sabah saat altıda gözlerini yumduğunu bir saat sonra duyduğumda ise, artık buna benim yüreğim dayanamadı ve "onun vatansızlığı ve vatanının ise Baymirza Hayitsizliği"ni Özbek Türkçesindeki şu kırık dizelerle haykırmak zorunda kaldım:

HAYITSIZ QALGEN VATAN
*Ālimning kōzi açiq:
vatansız, gurbetde,
Halqum cimcit, bađrı hūn,
aziz vatan zulmetde.
Bu matem küni, lek
men yığlamaymen Hayit-ge!
Yığlaymen
Hayitsiz qalgen
mazlum Türkistan.*

Temur Hoca, 31.10.2006, İstanbul

Türkiye Türkçesiyle çevirisi:
HAYİTSİZ KALAN VATAN
*Alimin gözü açık:
vatansız, gurbette,
Halkım sessiz, bağrı kan,
aziz vatan zulmette.
Bu matem günü, ancak
Ben ağlamıyorum Hayit'e
Ağlıyorum
Hayitsiz kalmış
Mazlum Türkistan'a.*

Sonuç:

Baymirza Hayit'in yayınlanmış 14 kitabı, 15 risalesi, 400'den fazla bilimsel makalesi bulunmaktadır. Kendisi hakkında iki armağan yayımlandı. Dr. Baymirza Hayit'in çalışmaları üzerine dünyada ve özellikle eski Sovyetler Birliği'nde basılmış yüzlerce dergi, gazete, kitap, radyo konuşması yazısı da iki kalın cilt (toplam 1258 sayfa) tutmaktadır. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE) 1 Haziran 2004'te Dr. Baymirza Hayit'i "Fahri Doktora" ile ödüllendirdi. 31 Mayıs 2004'te Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı tarafından Süleymaniye "Dârü'l-Ziyâfe"de ve 1 Haziran 2004'te GYTE'de düzenlenen iki ayrı toplantıda Kocaeli, İstanbul, Marmara, Koç üniversiteleri, Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, çok sayıda dernek ve kuruluş takdir plaketi sundular. Kendisi dayanılmaz acılarla dünyamızdan göçtü gitti, ancak değerli incilerle bezenmiş eserlerini bize miras bıraktı!

Timur Kocaoğlu, Koç Üniversitesi, Stratejik Araştırmalar Merkezi müdürü, Türk dili ve kültür tarihi öğretim üyesi.

Rusça aslı *Dekretı Sovetskoi vlasti*, cilt 1 (Moskova, 1957, s. 113-114)'da bulunan bu çağrı Bohdan Nahaylo ve V. Swoboda, **Soviet Disunion: A History of the Nationalities Problem in the USSR** (Londra: Hamish Hamilton, 1990, s. 32) adlı eserdeki İngilizce çevirisinden Türkçeleştirildi; daha ayrıntılı bilgi için bakınız: Timur Kocaoğlu, "Rus İhtilalleri ve Türk Halkları / Sovyetler Birliği'nin Yayılma Siyaseti (1905-1991)" **Türkler**, Cilt 18 (Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002); s. 741-759.

* Erol Cihangir, "Dr. Baymirza Hayit'in Hayat Hikayesi" **Dr. Baymirza hayit Armağanı** (İstanbul: Turan Kültür Vakfı / Hoca Ahmet Yesevi Vakfı, 1999), s. 27-96; bu yazı genişletilerek kitaba dönüştürüldü: Erol Cihangir, **Yeni Çađ Türkistan Tarihi Kaynakları ve Dr. Baymirza Hayit**. İstanbul: Turan Kültür Vakfı, 2000.

Baymirza Hayit'tan bu olayı duyan yazar Mehmet Niyazi Özdemir (d. 1942) bunu "Bayram Hediyesi" adlı hikayesinde çok başarılı bir şekilde işlemiştir: Mehmet Niyazi Özdemir, **Bayram Hediyesi** (İstanbul, 1971; yeni baskı: Ötüken yayınları, 2001).

Baymirza Hayit'in hayatı ve çalışmaları bugüne kadar şu üç ayrı eserde ayrıntılı olarak ele alınmıştır: Mehmet Saray, **Dođumunun 65. Yılında Dr. Baymirza Hayit, Hayatı ve Eserleri**. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1983; Kemal Özcan, **Dr. Baymirza Hayit'in Türkistan Araştırmaları ve Millî Mücadelesindeki Rölü**. İstanbul: Turan Kültür Vakfı, 1997; Erol Cihangir, **Yeni Çađ Türkistan Tarihi Kaynakları ve Dr. Baymirza Hayit**. a.g.e.

Baymirza Hayit, "DIE NATIONALEN REGIERUNGEN VON KOKAND (CHOQAND) UND DER ALASCH ORDA" München 1950 (Als Manuscript gedruckt).

Baymirza Hayit'in ikinci eşi Ruth Hanımdan Ertay ve Mirza adlı iki oğlu ve Dilber adlı bir kızı onlardan da Nadire, Kerime, Rana, Yaşar, Kerim, Ramin ve Derya adlı 7 torunu vardır.

Baymirza Hayit öz vatanından kavuluşunu uzun bir yazı ile ayrıntılı olarak anlatmıştır. **Türk Dünyası Araştırmaları** (İstanbul, Sayı 83, s. 65-92) gibi bir çok yerde basılan bu yazının kısa bir özeti **Türk Yurdu** dergisinde de yayımlandı: Baymirza Hayit, "Vatanımızı Ziyaret ettim" **Türk Yurdu**, Sayı 65 (1993), s. 9-10.

Ancak, Baymirza Hayit Azerbaycan (16-23 Kasım 1992), Kazakistan (7-12 Ağustos 1995) ve Kırgızistan (27-28 Ağustos) Cumhuriyetlerine yaptığı bilimsel gezilerinde ise, özel bir ilgi ile karşılanmış ve ağırılanmıştır. Daha önce, 12-26 Mayıs 1988'de Çin esareti altındaki Doğu Türkistan'da yapılan bir bilimsel toplantıya katılmış Urumçi ve Turfan şehirlerini gezmişti.

Hayit'e: "Hem bayrama hem de Baymirza Hayit'e" anlamında

Hayitsiz: "Hem bayramsız hem de Baymirza Hayit'siz" anlamında.

Erlin von Mende, **Turkestan als historische Faktor und politische Idee (Festschrift für Baymirza Hayit zu seinem 70. Geburtstag, 17. Dezember 1987)**. Köln: Studienverlag, 1987; Rasim Ek'î, Erol Cihangir, **Dr. Baymirza Hayit Armağanı**. İstanbul: Turan Kültür Vakfı / Hoca Ahmet Yesevi Vakfı, 1998.

Ayfer Kaynar, **Dr. Baymirza Hayit'in Eserleri ve Faaliyetleri Hakkında Bildirilen Fikirler**, Cilt I-II. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi, 1994.

Bu ödül GYTE rektörü Prof. Alınur Büyükkasoy tarafından sunuldu. Törende Prof. Salih Aynural Baymirza Hayit'in hayatı ve çalışmalarını gösteren bir sinevizyon gösterdi.

7 Kasım 2006'da Almanya'nın Köln kentinde kılınan cenaze namazının ardından Baymirza Hayit'in nâşı oradaki Merheim Askeri mezarlığında İslami törenle toprağa verildi. Yapılan törene Almanya'daki çeşitli Türk dernekleri ile birlikte Türkiye, ABD ve başka yerlerden gelen çeşitli kurum ve parti temsilcileri ve kişiler katıldı. Baymirza Hayit'in vefatını Almanya'daki Türk radyo ve televizyon kanalları, Hürriyet Radyosu (Radio Liberty, Prag), Amerikanın Sesi (VOA, Vaşington), Hür Asya Radyosu (RFA, Vaşington) bütün dünyaya duyurdular. TRT Televizyonu Aralık ayı ortasında Baymirza Hayit için özel bir program sunacaktır. Atatürk Kültür Merkezi de Ankara'da (Türk Dil Kurumu konferans salonunda) 20 Aralık 2006'da özel bir toplantı düzenlenerek Baymirza Hayit anılmıştır.

Biliyormusunuz?

Meluncanlar

Son yıllarda Amerika`da Türk olduklarına inanan ve gerçek kimlikleri oldukça merak edilen bir grup ortaya çıktı. Birçok kesim tarafından onların Yunan, Portekizli hatta Arap asıllı oldukları ileri sürülmüştür, ancak niçin Türk isimleri taşıdıkları bir türlü izah edilememiştir. Amerika iç savaşlarından itibaren sürekli olarak orduda beyazlarla birlikte savaşan bu insanların sadece renkleri esmer olduğu için yenci kökenli oldukları bile ileri sürülmüştür. O yüzden uzun zaman beyazların okullarına alınmamaları, hakları ancak hukuk savaşları vererek mahkemelerde elde edebilmeleridir.

Bu 'Türklerin atalarının iç savaşları sırasında yardım için oraya gitmiş Osmanlı askerleri veya bir kısım maceraperestler olması muhtemeldir. Bilindiği gibi Amerika`da yerlilerin yanı sıra, dışarıdan gelip kıtaya yerleşmiş birçok etnik grup vardır. Ancak yerlilere ve diğer gruplara hakim güç Anglo-Saksonlar olmuştur. Anglo-Saksonlar bu hakimiyeti tesis etmek için yerlileri soykırıma maruz bırakmışlardır. Ayrıca kendileri gibi Amerika`ya sonradan gelen birçok grubu da çeşitli yollardan etnik temizliğe tabi tutmuşlardır. Bunlardan bir taneside Meluncanlar`dır.

Meluncan`ın anlamı 'Lanetli Can' veya 'Tanrı tarafından terk edilen adam'dır. Arapça kökleri 'Melun Cin'dir. Meluncanlar; beyaz, siyah, melez ve Kızıldereli olarak sınıflandırılmazdı. Onlar, yasal açıdan, renksiz insanlar olarak sınıflandırılıyorlardı. Sahip

oldukları önemli arazi parçalarına el konuldu; emlak itimi oy kullanma ve adli işlem hakları reddedildi ve batı yakasına ya da Carolinas, Virginia, Tennessee, Kentucky ve Batı Virginia dağlarının yükseklerine sürüldüler. Meluncan toplumunun büyüklüğünün kesin olarak tahminlerin altında olduğu ve sonuçta soylarından gelen kimselerin sayısının önceki tahminlerin çok üzerinde olduğu görüldü. Bundan başka Meluncan soyundan gelenlerin ünlü İspanya asimilasyonları ilk Birleşik Devletler`in nüfus sayımından önce meydana geldiği için, bu önemli Akdeniz ve Ortadoğu mirası yazılı kayıtlara alınmadı. Bu, sözlü rivayetlerle, folklorle, kültürel delillerle, genetik ve tıpla, antropolojiyle ve yabancı tarih arşivleriyle desteklenmiş bir hikayedir. Buna rağmen birçok Amerikalı tarihçi tarafından göz ardı edilmiş ve standart Amerika`ya kayıtlarına göre gerçekte varolmadığı bir topluluktur. Ayrıca son yıllarda Türkiye`de yapılmakta olan Türk Dünyası kurultaylarında ABDde yaşayan Meluncanlardan katılım vardır.

Genetik ve Tıbbi Kanıtlar

Meluncan topluluğu üzerine yapılan genetik çalışmaları (gen frekansı), Meluncanlar`la (Lee Country, Virginia ve Hancock Country, Tennessee`den 1969`da alınıp 1990`da tekrar analiz edilen 177 insan örneği) İspanya ve Portekiz`in Galician Dağı bölgesi, Kuzay Afrika (Fas, Libya), Livant(Yunanistan, Türkiye, Suriye) ve Ortadoğu (Kuzay Irak ve Kuzay İran)`daki topluluklar arasında önemli bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Meluncan toplumunda belirlenen hastalıklar içinde; sarkoidosis, Behçet hastalığı, Machado-Joseph rahatsızlığı (Azorean rahatsızlığı) ve talesemya gibi Akdeniz ve Ortadoğu`da yerleşmiş hastalıkları bulundurmaktadır.

Meluncanlar`la ilgili daha fazla bilgi için

Eğer Meluncanlar`ın hikayesine ilgi duyuyorsanız okumanız gereken pek çok kitap ve araştırma dosyası mevcut. İnternetteki resmi Meluncan sitesinden (www.melungeon.org) duyuruları, araştırmaları ve Meluncanlarla ilgili gelişmeleri bulmak mümkündür.

Ulu Önderden

Ulu Önderin Türk dünyası ile ilgili görüşleri

Dü nün bir kere, Osmanlı mparatorlu u ne oldu ?
Avustaya-Macaristan mparatorlu u ne oldu ?
Dünyayı ürküten Almanya`dan bugün ne kaldı ?

Demek hiçbir ey sürekli de ildir. Bugün ölümsüz gibi görünen nice güçlerden, ileride belki pek az ey kalacaktır. Devletler ve Milletler, bu idrakın içinde olmalıdırlar. Bugün Sovyet Rusya, dostumuzdur, kom umuzdur, müttefikimizdir. Bu dostlu a ihtiyacımız vardır. Fakat yarın ne olaca nı kimse kestiremez. Tıpkı Osmanlı mparatorlu u gibi, tıpkı Avusturya-Macaristan imparatorlu u gibi parçalanabilir. Bugün elinde tuttu u milletler, avuçlarından kaçabilirler. Dünya yeni bir dengeye ula ır. O zaman Türkiye ne yapaca nı bilmelidir. Bizim, bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, öz karde imlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız.

Hazır olmak, yalnız o günü susup beklemek demek de ildir, hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır ? Manevi köprülerini sa lam tutarak!

Dil, bir köprüdür;
;Nanç, bir köprüdür;
Tarih, bir köprüdür.

Bugün biz kitlelerden dil bakımından, gelenek, görenek, tarih bakımından ayrılmı , çok uza a dü mü üz. Bizim bulundu umuz yer mi do ru, onların ki mi ? Bunun hesabını yapmaktan fayda yoktur. Onların bize yakla masını bekleyemeyiz. Bizim onlara yakla mamız gerekli. Köklerimize inmeli ve olayların böldü ü tarihimizin içinde bütünle meliyiz. Tarih ba ı kurmamız lazım, folklor ba ı kurmamız lazım... Bunları kim yapacak ? Elbette biz ! Nasıl yapaca ız ? te görüyorsunuz, dil encümenleri, tarih encümenleri kuruluyor...

Dilimizi, onun diline yakla tırmaya ve böylece birbirimizi daha kolay anlar hale gelmeye çalı ıyoruz.. Tarihimizi ona yakla tırmaya çalı ıyoruz.. Tarihimizi ona yakla tırmaya çalı ıyoruz, ortak bir mazi yaratmak pe indeyiz. Bunlar açıktan yapılmaz, adı konarak yapılmaz, bunlar devletlerin ve milletlerin derin dü ünceleridir.

Mustafa Kemal ATATÜRK
29 Ekim 1933

Bir gün tüm Türk Devletleri ile Çin Seddinde buluşacağız.
M. Kemal Atatürk

Do u Türkistandan görüntüler

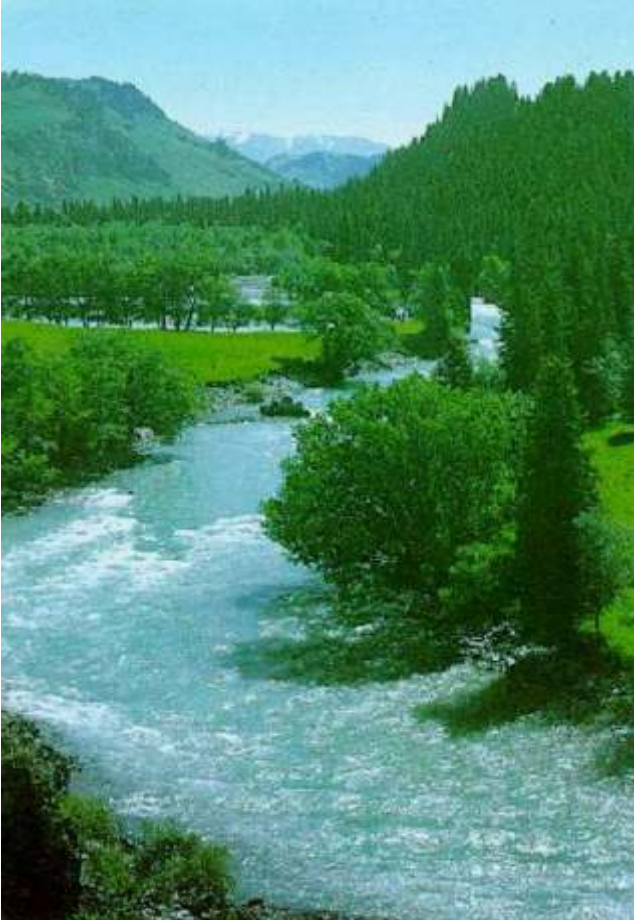
Altay Da larından görüntüler

Tanrı Da larına has bir Koç resmi

Pamir Da larından bir görüntü

Tanrı Da larından bir görüntü

Sadece Do u Türkistan`da ya ayan Kuça kuzusu

Do u Türkistandan görüntüler

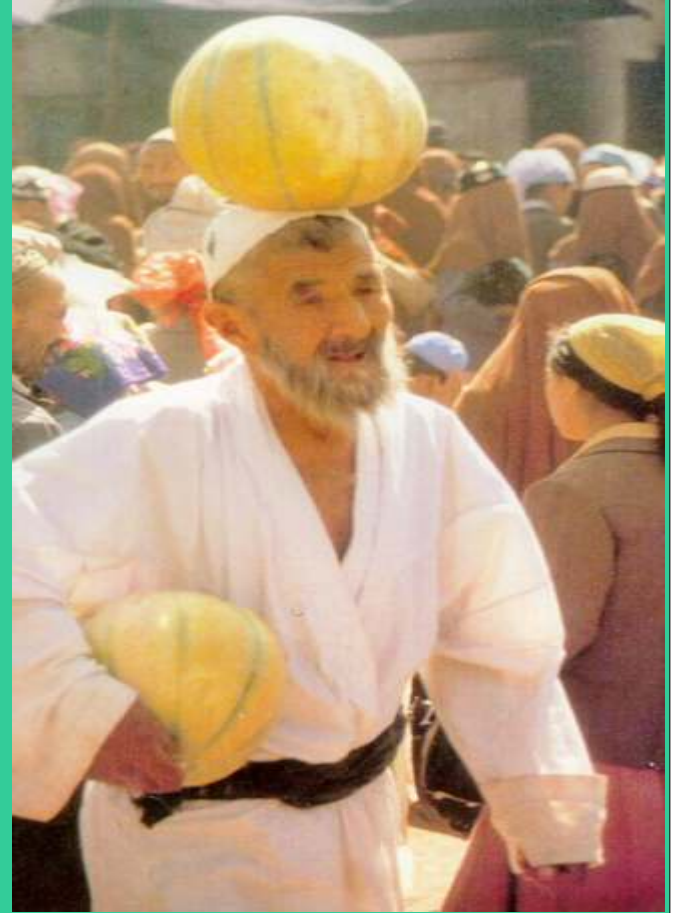
**İk Müslüman Hükümdar
Abdülkerim Satuk Bu ra Han`ın Ka gar
yakınlarındaki
Artı bölgesindeki Türbesi.**

**Do u Türkistanın Turpan ehrindeki
me hur Üzüm ba ları**

**air ve Devlet adamı Yusuf Has Hacib`in
Ka gardaki türbesi**

**Ka gar çar ısında Kavun ta ıyan bir
Uygur**

Ka garlı Mahmut ve Divanü Lügati`t-Türk

Türk dilinin, Türk Milliyetçiliğinin en büyük sözcüsü Kağarlı Mahmut'un, ilk Türk-İslam devleti olan Karahanlılar soyundandır. Pekçok Türkçe eserinde, hangi tarihte ve nerede öldüğünün bilinmediği iddia edilse de Türkistan'ın Kağarlı Mahmut'un ehirindedir.

Kağarlı Mahmut 1008'de dünyaya gelmiştir. Saciye ve Hamidiye Medreselerinde tahsil gördükten sonra kendisini Türk dili tedkikatına vakfetmiştir. Bu amaçla Orta Asya'yı boydan boya kat ederek Anadolu'ya oradan da Bağdat'a gitmiştir, 1072-1073 yılları arasında hazırladığı meşhur kitabını Abbasi halifesine armağan etmiştir. Mahmut daha sonra Kağarlı Mahmut'a dönmüştür ve 1105'te vefat etmiştir.

Türklerin ya da şehirleri, köyleri, obaları bir bir dolaşarak hazırladığı sözlük, İslamiyet'ten önceki sözlü edebiyatımızı aydınlatan dev eserdir. Yazılı gayesi, Araplara Türkçe'yi öğretmekten çok, Türkçe'nin Arapça ile ko'nu gibi yad edeceğimiz, Türk dilinin zenginliğini, her duygu ve düşünceyi anlatmaya elverişli olduğunu ispat etmek içindir. Kağarlı Mahmut, dilimizi, milli kültürümüzü, yurt sevgisini her şeyin üstünde gören bilinen ilk büyük dil bilimimizdir.

"Türk Sözlüğünün Divanı" anlamına gelen Kitabü Divanı-lügati't-Türk (Divanü Lügati't-Türk) adlı Kağarlı Mahmut'un bu eseri, yalnız bir sözlük değil, İslam öncesi Türk edebiyatını, tarihini, cağrafyasını, folklorunu, mitolojisini aydınlatan ansiklopedik niteliktedir.

11. Yüzyıl hemen hemen bütün İslam Ülkelerinde Türklerin egemen olduğu bir dönemdir. Karahanlılar devletinin, özellikle Büyük Selçuk İmparatorluğu'nun askerlikçe ve uygarlıkça en parlak zamanı bu dönem içerisindeydi. O tarihlerde Türklerin egemenliğindeki uluslar Türk dilini öğrenme ihtiyacını duyuyorlardı.

Divanü Lügati't-Türk, Kağarlı Mahmut tarafından yabancılara Türkçe'yi öğretmek amacıyla 1073-1077 tarihleri arasında Bağdat'ta yazılmış bir sözlüktür. Türk sözcüğünün kuvvet, güç, kudret anlamı taşıdığına bize ilk bildiren Kağarlı Mahmut'tur.

Divanü Lügati't-Türk'teki sözcüklerin anlamı Arapça olarak yazılmıştır. Türkçe 7500 sözcüğün anlamı Arapça olarak verilirken, sav denilen atasözleri, sagu denilen atasözler, ko'nu denilen şiirler, destan parçaları alınmıştır. Sözcüklerle ilgili bol bol, seci, mesel, hikmet, şiir, efsane; tarih, coğrafya; halk edebiyatı, folklor bilgi ve örnekler verilmiştir, dilbilgisi kuralları ortaya konulmuştur, Türkolojinin sağlam temelleri atılmıştır. Türkologların görüşü: 'Göktürk Yazıtları ile Kitabü Divanü Lügati't-Türk Türklük için büyük kazanç olmuştur. Kağarlı Mahmut, Hamir diye çağırıldı. Bunun Oğuzların Emir yerine Hemir demelerinden kaynaklandığından bahsetmektedir. Kendisinin verdiği bu bilgilerden Karahanlı ailesinden olduğu öğrenilmektedir.

Yeni öğrenim görmüş, İslamiyet'le ilgili bilimsel çalışmaları yakından izlemiştir. Arapça ve Farsça'yı çok iyi öğrenmiştir. Türklerin bulunduğu bölgeleri gezmiş, ana dili olan Türkçe'nin bütün diyaleklerini yerlerinde öğrenmiş, geleneklerini göreneklerini yakından izlemiştir. Bütün Sırderya (Seyhun) kıyılarını dolaştığından söz etmektedir. Kitabında belirttiğine göre, ailesi Kağarlı Mahmut'tan Irak'a göç etmiştir. Melik Şah'ın (1072-1092) eşi Terken Hatun'un maiyetinde pekçok Kağarlı, bu dönemde Irak'a gelmiştir. Kağarlı Mahmut'un ailesinde bu dönemde Irak'a gelmiş olabilir. O sıralarda Irak İslam Dünyası'nın en önemli kültür merkezlerinden biri idi.

Bu nedenle bilimle uğraşanların buraya gelmek istemeleri doğaldır. Ayrıca Bağdat bu dönemde Türk nüfusu altına girmiş ve halifeleri ayakta tutan da buradaki Türklerdi.

"Tanrının devlet gününü Türk burcundan doğurmuş oldu ve onların devletleri üzerinde, göklerin dairelerini döndürmüş bulunduğumu gördüm."

Tanrı onlara Türk adını verdi ve onları yer yüzüne hakim kıldı. Zamanımızın hakanlarını onlardan çıkardı. Dünya milletlerinin yularını onların ellerine verdi. Onlarla birlikte çalışmaları, onlardan yana olanları aziz kıldı. Türkler yüzünden onları her dileklerine eriştirdi. Bu kimseleri kötülerin, ayak takımının errinden korudu. Okların isabetinden kurtulmak için, aklı olana düşen vazife, bu adamların tuttuğu yolu tutmaktır.

Derdini dinletmek ve Türklerin gönlünü almak için onların dilleri ile konuşmaktan başka yol yoktur. Bir kimse kendi takımından ayrılıp da, Türklere sığınacak olursa, o takımın korkusundan kurtulur, bu adamla birlikte kalarıda Türklere sığınabilir."

Bütün dünya edebiyatında olduğu gibi Türk Edebiyatının da ilk örnekleri Destanlardır. Türk edebiyat geleneğinde içinde 'destan' terimi birden fazla nazım ekli ve türü için kullanılmış ve kullanılmaktadır.

Eski Türk edebiyatı nazım ekillerinden mesnevilerin bir bölümü ve manzum hikayeler, Anonim edebiyatta ve Türk edebiyatında ko ma veya mani dörtlükleri ile yazılan veya söylenen ferdi, sosyal, tarihi, acıklı veya gülünç olayları tahkiye tekni ile çeşitli üsluplarda aktaran nazım türüne ve bu yazıda ele alınan kainatın, insanlığın milletlerin yaratılışını, gelişimini, hayatta kalma mücadelelerini ve çeşitli olay ve nesnelere ilgili sebep açıklayan ve Batı Edebiyatında 'epos' terimiyle anılan eserlerin tamamı da Türk Edebiyatı geleneğinde içinde 'destan' adı ile anılmaktadır. Bütün dünya edebiyatlarının başlangıç eserleri olan destanlar, çeşitli konularda yaratılmış hikayeleri yanında, milletlerin hayatında büyük yankılar uyandıran bir kahramanın veya tarih olayının millet muhayyilesinde ortak sembol ve ifadelerle zenginleştirilmiş uzun manzum hikayelerdir.

Destanlar bütün bir milletin ortak mücadelesini ortak değerler, kurallar, anlamlar bütünlüğü içinde yorumlandı ve ya atıldı toplumun geçimini ve geleceğini temsil ettiği için dünya edebiyatının en ülkücü eserleri olarak kabul edilirler.

Destanlar her zaman tarihi gerçekleri doğrudan biçimde nakletmezler. Destanlarda tarihi olay ve kahramanlar milletin ortak bilinçaltısının, vicdanının istek, beklenti, doğruları ve değerleri ile idealleştirilir. Eski hatıralarla birleştirilerek tarihi gerçekmi gibi anlatırlar. Her milletin milli kimlik ve nitelikleri, ortak dünya görüşü, hatıra ve beklentileri yanında kusurları ve yanlışları da destanlarına yansır.

Cihangirlik tutkusu, kuvvet, binicilik ve savaşçılık yanında verdiği sözde durma, acizlere ve mağluplara hoşgörüsüyle yaklaşma, yardımcı olma Türk Destanlarında dile getirilen ortak değer ve kabullerdir.

Türk Destanları, kainatın, insanın, kadının ve erkeğin yaratılışı, Türk Milletinin doğuşu, çeşitli Türk devletlerinin kuruluşu, gelişimi, çöküşleri, zafer ve yenilgileri gibi konularla beraber pek çok sebep açıklayıcı efsaneyi de içinde barındırır.

İlk örneklerinin manzum olduğu kabul edilen Türk destanlarından Kırgız Türkleri arasında yaygın Manas destanı dışında bütünüyle günümüze gelebilen örnek bulunmamaktadır.

Diğer Türk destanları çeşitli kaynaklarda özet, epizot, hatıra, kısaltılmış seçme metinler halinde bulunmaktadır. Türk tarihine ana hatları ile bakıldığında Türk hayatı Fetihlerle başlanıp ve yeni toprakları yurd edinerek gelişmiştir. İlk Anayurd olan Orta Asya asla terk edilmemiştir.

Türk kültürü de tarih ve coğrafyadaki çok boyutluluğa paralel olarak çeşitlenmiş farklı seviye ve birikimlerle zenginleşmiş ve farklılaşmıştır ancak ilk kaynaklardan gelen ortaklıklarını sürdürerek günümüze ulaşmıştır. Bu sebeple Türk destanları da tarihi ve coğrafya çok boyutluluğunu getirdiği dil ve kültür dairelerine paralel olarak çeşitlenmiştir.

SATUK BU RA HAN DESTANI

Sultan Satuk Buğra Han

Hz. Muhammed kanatlı atı Burak'ın sırtında göklere yükseldi 'miraç gecesinde' gök katlarında kendinden önceki Peygamberleri görür. Bunlar arasında birini tanıyamaz ve Cebrail'e bunun kim olduğunu sorar. Cebrail 'Bu Peygamber de ildir. Bu sizin ölümünüzden üç asır sonra dünyaya

inecek olan bir ruhtur. Türkistan'da sizin dininizi yayacak olan bu ruh 'Abdülkerim Satuk Buğra Han' adını alacaktır.'

Hz. Muhammed yeryüzüne döndükten sonra hergün islamiyeti Türk Ülkesine yayacak bu insan için dua etti. Hz. Muhammed'in arkadaşları da bu ruhu görmek istediler. Hz. Muhammed dua etti. Başlarında Türk başlıkları bulunan, kırk silahlı atlı görüldü. Satuk Buğra Han ve arkadaşları selam verip uzaklaştılar. Bu olaydan üç asır sonra Satuk Buğra Han, Kağar Sultanının oğlu olarak dünyaya geldi. Satuk Buğra Hanın doğduğu gün yer sarsılmış, mevsim kış oldu ve halde bahçeler, çayırlar çiçeklerle örtülmüştü. Falcılar bu çocuğun büyüyünce müslüman olacağını söyleyip öldürülmesini istediler. Satuk Buğra Han'ın Annesi; 'Müslüman olduğun zaman öldürürsünüz.' diyerek ölümden kurtarır.

Satuk Buğra Han 12 yaşında arkadaşlarıyla birlikte ava çıkmaya başlar. Avda oldukları bir günde kaçan bir tavanın arkasından hızla koşarken arkadaşlarından uzaklaşır.

Kaçan Tavandan durur ve yalnız bir insan konumu alır. Satuk Buğra Hanın daha sonra Hızır olduğunu anladığı bu yalnızlığı Satuk Buğra Han'a Müslüman olmasını öğütler ve islamiyeti anlatır. Satuk Buğra Han, Kağar Hükümdarı olan amcasından islamiyeti kabul etmesini ister.

Kağar Hanı, müslüman olmayı kabul etmez.

Satuk Buğra Hanın irtidadi ile yer yarılar ve hükümdar toprağa gömülür. Satuk Buğra Han Hükümdar olur ve bütün Türk Askeri onun iradesinde islamiyeti kabul ederler. Satuk Buğra Han, ömrünü müslümanlığı yaymak için mücadele ile geçirmiştir.

Menkıbelere göre Satuk Buğra Han'ın dümana uzatıldığında kırk adım uzayan bir kılıncı varmış ve savaşırken etrafına ateşler saçıyormuş. 96 yaşında Tanrıdan davet almış bu sebeple Kağar'a dönmüş ve hastalanarak burada ölmüştür.

Türk Dünyasının ortak bayramı Nevruz

Tabiat ile iç içe, kucak kucağa ya ayan, toprağı 'ana' olarak vasıflandıran Türk'ün dü ünce sisteminde 'baharın geli i' elbette önemli bir yere sahip olacaktır.

Nevruz, Türk dünyasının kuzeyinden güneyine, batısından doğusuna kadar uzanan engin coğrafyada ya ayan toplulukların pek çoğ u tarafından yaygın olarak kutlanan bahar bayramıdır. Bütün bayramların dini ve milli bir inanı tan, o toplumu ilgilendiren ortak bir hatıradan, geleneklerden, duygulardan ve tabiatın insanlara tesir eden bir olaydan doğ du una inanılır.

Genellikle Nevruz, yani Farsça 'Yeni Gün' adını taşıyan bahar bayramı, insan ruhunun tabiattaki uyanı ıyla birlikte kutlandı ı bir bayramdır. Böyle bir bayramın, yani mevsimlerin de i iklimden doğ an özel günlerin, ba ka ba ka adlar altında birçok milletin sosyal hayatında yer aldı ı da bilinmektedir.

Mesela Hristiyan aleminin dini muhteva ile ekillendirerek ve Noel Baba sembolü ile karlar ülkesinden geyiklerin çekti i kızaklarla ne e ve ümitleri taşıdı ı 'Noel Bayramı' bunun farklı bir örneğini tekil eder. Bu kutlamalarda yine bahara duyulan özlem 'Çam ağacı' motifi etrafında ekillendiriliyor. Aynı zamanda bir takvim

de i ikliminde ifade eden bu kutlamalara baktığımızda Türk'ün kutlandı ı bahar bayramı'nın da bir takvim de i iklimini yansıttı ı görülür. Burada dikkati çeken husus 'baharın ba ladı ı zaman'dır. Türk bu takvim de i iklimini 'toprağ ın uyanı ı gün' ile özdeleştirmiştir. Bu coğrafyayı Türk kamları dualarında, niyazlarında öyle ifade ediyor;

'Yüce Gök Tanrı'nın ilk defa gürlendi i, ya ız yer, altını türlü çiçeklerle ilk defa bezendi i, altını türlü hayvan sürülerinin ilk defa ki nedini ve meledi i zaman sen (Türk'ün Atası) yaradıldın!'

Bu bayram slamiyet'i kabul etmiş olan ilk Müslüman konar göçer Türk topluluklarında; sürgün, av, toy, ölen, yuğ gibi slamiyet'le çatı mayan adetlerden biri olarak devam edegelmiştir. Böylece bu ananeler günümüz Türk dünyasına ortak kültür mirası olarak intikal etmişlerdir. Gelenekler, tarihini kesinlikle tespit edemedimiz dönemlerden kalmadır. Neden, niçin, nasıl gibi sorular sorulmadan Atadan oğula kalmıştır.

Gelenekler bu özelliğiyle millet bağı nı güçlendiren en önemli unsurlardan biridir. Baharın gelişinin kutlandı ı bugün de böyle bir gelenektir. Nevruz, eldeki tarihi kaynaklardan hareketle en eski Türk adetlerinden, bayramlarından biri olduğunu kesinlikle miştir.

Nevruz geleneği ne Sünnilikle, ne Alevilikle ne Bektaşilikle doğrudan doğruya bağlantısı olmayan, slamiyetten çok öncelere giden bir gelenektir. Yani bir dinin veya Mezhebin bayramı değildir. Bu yüzden de herhangi bir şekilde bir mezhep adına, bir din adına, bir etnik menşee adına bağlantı gösterilmesi, istismar edilmesi bir ayrılık unsuru olarak takdim edilmeye çalışılması yanlıştır. Tarihin ve kültürün bütün gerçeklerine aykırıdır.

1990ların başında bağımsızlığını ilan eden Türk Cumhuriyetlerinden Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Rusya Federasyonu bünyesindeki Özerk Tataristan Cumhuriyetinde 21 Mart Ergenekon/Nevruz Bayramı 'Milli Bayram' olarak ilan etmiştir.

Türkiye'de de 1991 yılında Türk Dünyası ile birlikte ortak gün olarak resmi tatil olmaksızın bayram ilan edilmiştir.

Nevruz; Türk insanını birbirine kenetleyen, bağlayan, Ergenekon'dan demir dağları eriterek dirilen Ataların ruhlarıyla yanan bir

ateştir.

Bu ateş, hiç sönmeden binlerce yıl yandı ve gelecekte de kıvılcımlarından milyonlarca gönüllü tuturarak 'ortak kültür ocağ ında milyonlarca ruhu ısıtacaktır. Avrasya'nın, Türk aleminin Nevruz toyu kutlu olsun, Nevruz gülleri geleceğe umutlar taşınsın.

Nevruz ve Renkler

1935'de Altay'larda VII-XI. Asırlarca ya amı Türk beylerinin mezarlarında yapılan kazılarda yeşil, sarı, kırmızı ipekli elbise giydirilmiş cesetlerin bulunması, bu üç rengin Türklerde milli olduğu kadar dini deeri de haiz bulunduğ unu göstermektedir. (Belleken Sayı 43,1947)

Osmanlı İmparatorluğu ordularında da Sancaklar, Bayraklar ve Tuğlar Yeşil-Sarı-Kırmızı renkleri taşımışlardır.

smail Gaspıralı (1851 - 1914)

Türk dünyasının büyük dü ünçe adamlarından ve reformistlerinden biri olan Gaspıralı smail Bey, Kırım harbi (1853-1856) bütün iddetiyle devam ederken, Bahçesaray`a iki saat mesafedeki Avcıköy`de dünyaya geldi. Babasının do du u köye nisbetle Gaspıralı lakabını alan smail Bey`in çucuklu u, Kırım Türk kültürünün be i i olan

Bahçesaray`da geçmi ve bu ehir, onun ruhunda, sokakları, camileri, evleri ve özellikle Hansarayı ile silinmez izler bırakmış tır.

Henüz on ya ındayken Akmesic lisesine gönderilen smail, orada iki sene kaldıktan sonra Varonej ehrinde askeri okula nakledildi. Daha sonra Moskova Askeri dadisine gitti. Gaspıralının bu dönemde en çok etkisinde kaldı ı olay Ruslar`ın özellikle Türk kar ıtlı ından beslenen Panslavizm politikalarıdır. Genç smail buna kar ı tepki koymak istemektedir. Bu yüzden okuldan ayrılımış tır. Okuldan ayrılan Gaspıralı Zincirli medresesinde Rusça ö retmeni olarak göreve ba ladı. Bir buçuk yıl kadar süren bu görevi sırasında, bol bol okuyarak Rus edebiyatı ve fikir akımları hakkında esaslı bilgiler edinen smail Bey, bir yandan da Rus basınına takip ederek politik geli meleri ve Rusya`nın içte dı ta izledi i politikayı daha iyi kavramaya çalı tı. leride kafasını çok me gul edecek olan 'sosyalizm' hakkında da hayatının bu döneminde epeyce bilgi edinen Gaspıralı, 1869 yılında maa ı 600 rubleye çıkartılarak Yalla`da Dereköy Mektebine tayin edildi, burada da iki yıl kaldıktan sonra, Bahçesaray`a dönerek yeniden Yüncirli Medresesi`nde Rusça dersleri vermeye ba ladı. Gaspıralı, o zamana kadar kafasında te ekkül eden 'yenilikçi fikirleri' ilk olarak Zincirli Medresesinde uygulamaya çalı tı, talebelerine, asıl görevi dı ında 'usul-ü cedid' (yeni metod)la Türkçe dersleri verdi i gibi, medreselerde uygulanan 'skolastik' e itim tarzını da ele tirmeye ba ladı. Fakat bu metod ilk ba larda tepkiyle kar ılandı.

Gaspıralı`nın en büyük hedeflerinden biri stanbul`a gitmekti. stanbul`a giderek zabıt olmayı istiyor fakat yarıda bıraktı ı e itimin buna engel olaca ını dü ünüyordu. Bu sebentten dolayı da 1871 yılında Paris`e giderek yarıda kalan e itimini tamamladı. Gaspıralı, 1874 sonlarına kadar Paris`te kaldı. smail Bey, Paris`ten stanbul`a gitmi fakat bir türlü ideali olan memuriyeti yapma fırsatı bulamamış tı. Yazarlık hayatıda bu dönemde ba ladı. Zabitlik hayalinin gerçekle meyece ini anlayınca, 1875 kı ında Kırım`a dönen Gaspıralı, 1878de Bahçesaray belediye ba kanlı ına seçilinceye kadar ba ka hiç bir i le u ra madı, sadece okudu ve milletin hayatını

Belediye ba kanlı ının yanı sıra yayın yoluyla milletine hizmet etmek istiyordu. Bir gazete çıkartmak için Rus hükümetine defalarca müracat ettiyse de bu müracatlar hep red edildi.

Gaspıralı, izin alamamasına ra men, gazete çıkarma fikrinden asla vazgeçmemi tir. Bunun için, zemin yoklama amacıyla, 1881 yılında ba layarak 'Tonguç', 'Ay', 'Güne ', 'Yıldız', 'Mir`at-i Cedid' gibi çe itli adlarla küçük risaleler yayınlamaya ba ladı. Ne var ki, Rus sansürü, bu risalelerin yayınına, adları ba ka olsa da gazete hüviyeti ta ıdıkları gerekçesiyle çok geçmeden yasakladı.

Gaspıralı bir gazete çıkartabilmek için tam dört yıl mücadele verdi, defalarca Petersburg`a giderek müracatlarda bulundu ve nihayet 1883 yılında, Türkçe kısmı aynen Rusçaya da tercüme edilme artıyla 'Tercüman-ı Ahval-i Zaman'ı yayınlama iznini kopardı. Adını inasi`nin stanbul`da çıkardı ı 'Tercüman-ı Ahval'dan alan bu gazetenin Rusça adı da 'Perevotcik' olacaktı. Bütün maddi imkanlarını seferber ederek eski bir makine ve bir miktar hurufat alan Gaspıralı, ilk gazeteyi, 10 Nisan 1883te çıkardı. Tercüman, Rusya`da çıkan ilk Türk gazetesi de ildi, ama yaygınlı ı ve oynadı ı rol bakımından en önemlisiydi. 1903 yılına kadar haftalık, 1903-1912 arasında haftada 2-3 defa, Eylül 1912den sonra da günlük olarak tam 33 yıl ya adı ve 1916 yılında kapandı. Kafkasya, Kazan, Sibiry, Türkistan, Çin hatta ran ve Mısır`da satılan Tercüman`ın büyükba arısı, Gaspıralı`nın sadece Rusya Türklerinin de il, bütün Müslümanların meselesiyle yakından ilgileniyordu. Bu aynı zamanda 'Dilde, Fikirde, te birlik' fikrinin hayata geçmesi anlamına geliyordu. 1905 bunalımından sonra Kazan`da Kafkasya`da Türkistan`da ve Kırım`da yayınlanan 35ten fazla gazete ve dergide, çok sayıda hikaye ve romanda 'Gaspıralı dili' kullanılmış tır.

Tercüman gazetesi sayesinde geçmi te hayali olan Dilde birlik fikrinin yanısıra usulü Cedid okulunu da olu turan ve yaygınla tıran Gaspıralı smail Bey`in 1905 htılali`nden sonra Rusya Müslümanlarının ittifakı gayesiyle toplanan üç kongrede de önemli roller oynadı. E itim meselesinin a ırlıklı olarak ele alındı ı 3. Kongre`de 'dil birli i' ile ilgili görü lerini bütün Rusya Müslümanlarına resmen kabul ettirdi.(1906) Me rutiyetin ilanından sonra stanbul`a gelmi ve büyük bir heyecanla kar ılanmış tır. (1909) Türkiye Türklü üne büyük bir ilgi duyan Gaspıralı, Kırım`da da Rus basınına kar ı Türkiye`yi savunmaktan çekinmemi tir. Birinci Dünya Sava ı arifesinde stanbul`a tekrar gelerek Türkiye`yi sava a girmemesi hususunda uyarmaya çalı an Gaspıralı, Türk dünyasının yeti tirdi i nadir zekalardan biriydi, büyük bir mücadele adamı ve gerçekten inanmış bir idealistti. Gaspıralı smail Bey, 11 Eylül 1914 Cuma günü Bahçesaray`da vefat etti. Ertesi gün muhte em bir cenaze töreniyle, Mengligiray Han türbesi civarında topra a verilen büyük idealistin ölümü, bütün islam dünyasında çok büyük bir teessür uyandırdı.

Ko rap Katliamı

Birkaç günden beri Çin mediasında yayınlanan bazı haberler yıl 05.01.2007 tarihinde meydana gelen 'Ko rap Olayı'nın, Çin hükümetinin beyan ettiği gibi, Çin askerleri ile bağımsızlık yanlıları arasında meydana gelen normal bir silahlı çatışma olmayıp, Çin hükümeti tarafından özel olarak planlanan ve organize edilen büyük çaplı bir katliam hareketi olduğunu anlamaktadır.

Çin'in 'Yeryüzü Gazetesi'nin 16.01.2007 tarihli haberinde, 05.01.2007 günü Ko rap'ta yürütülen asker ve polis birliğindeki

harekat sebebiyle bölgeye 30-40 araç Asker getirildi, etrafın askeri çadırlarla doldu, bağımsızlık yanlılarının ise sayılarının 10 civarı olduğunu beyan edilmiştir.

'Güney Çin Haber sitesi' muhabirinin olay yerini bizzat görerek yazdığı ve 17.01.2007 tarihinde yayınladığı makalesinde Yarkent Nahiyesi Polis dairesinin memurlarından Ahmetcan Savut'un 'Biz geçen yılın sonunda emir almıştık. Bu emir gereğince, Kargalık, Yenihisar, Peyzavat, Yarkent, Aktu bağımsızlık üzere civar nahiyelerdeki polislerin hepsi Ko rap'a gelerek bu köyü çember içine aldık. Biz kaçmayı tamamladıktan sonra 04.01.2007 günü Kaşgar'dan Silahlı Polis birlikleri 3 helikopterle bölgeye geldi.'

Çin hükümetinin, millî karışıklık verme güçleri ile öncelikle hiçbir diyalog girişiminde bulunmaksızın onları tamamen katletme planını daha önceden yapmış olduklarını göstermektedir.

Bazı gayri resmi istatistiklerde, Ko rap olayı meydana geldikten sonra Çin askerleri Doğu Türkistan genelinde genel arama ve tutuklama hareketi yaparak tahmini olarak 1500 civarında Uygur Türk'ünü 'Terör şüphelisi' olarak tutukladıkları kaydedilmiştir.

Yukarıdaki her iki Çin Yayın organında da, bütün yol güzergahlarına kontrol noktaları kurdukları, Askeri helikopterlerin de o bölgede ciddi gözlem uçurları yaptıkları beyan edilmiştir. Yarkentli Polis Ahmetcan Savut 'Güney Çin Haber Sitesi'nin muhabirine 11.01.2007 tarihinde yaptığı konuşmasında 'Ko rap ve havalisinde polis ve askerler tarafından kurulan kontrol noktaları oldukça fazla, bizim bulunduğumuz noktada 8 kişiyi, bize komuta olan Kaşun köyünde 4 kişiyi, Koncırıp köyünde 3 kişiyi bir kaç yerde de 1 kişiyi ele geçirdik' şeklinde beyanda bulunmuştur.

Kırım'dan davet var

Kırım Tatar Milli Meclis Başkanı Mustafa Abdülcemil Kırımolu, Türkiye ile Kırım arasındaki ilişkileri daha da geliştirmek istediklerini belirterek 'Özellikle Türk vatandaşlarının ülkemizde yatırım yapmalarını bekliyoruz' dedi.

Abdülcemil Kırımolu, Merkez Tepebaşı ile Simferopol belediyeleri arasında imzalanacak kardeş belediye protokolü imza törenine katılmak için Eskişehir'e geldi. Milli Meclis Başkanı Kırımolu, beraberindeki heyet ile birlikte ilk olarak Vali Vekili Metin Çınar'ı ziyaret etti. Kırımolu, ardından Eskişehir Sanayi ve Ticaret Odası, Eskişehir Kırımlılar Derneği ve Anadolu Üniversitesi'ni ziyaret ederek incelemelerde bulundu.

Vali Vekili Metin Çınar'ı ziyaretinde konu alan Kırımolu Tepebaşı ile Simferopol belediyeleri arasında kardeş belediye protokolü imzalayacaklarını söyledi. Bu tür çalışmaların iki ülke arasındaki diyalogları arttırdığına dikkat çeken Kırımolu, 'Ancak, bu protokollerin kalıtı üzerinde kalmayıp daha güzel ilişkiler kurulmasını istiyoruz. Özellikle Türk vatandaşlarının ülkemize gelerek yatırım yapmalarını istiyoruz. Gelecek Türk vatandaşlarımızı kardeşlerimize vergisinden, yer tahsisine kadar her alanda gerekli kolaylıklarla karşılayacağız' diye konuştu.

Kırım halkının yıllarca Osmanlı'nın topraklarında huzur ve mutluluk içinde yaşadığını ve o günleri unutmamanın mümkün olmadığını altını çizen Kırımolu şöyle konuştu; '1783'de Kırım Hanlığı yıkıldıktan sonra topraklarımız Rusların eline geçti. Binlerce insanımız, kardeş ülke Osmanlı'ya sığınmıştı. O dönem Osmanlı bizim soydaşlarımıza toprak bile ayırmıştı. Eskişehir'de büyük ölçüde Kırım Tatarı yaşamaktadır. Bu bizim için çok anlamlıdır.'

Eskişehir Vali Vekili Metin Çınar ise, Kırım Tatarlarının 1860'dan 1960'lara kadar çok zorluklar çektiğini kaydederek, 'Kırım Tatarlarının 1960'dan sonraki güzel hayatları bizi çok mutlu etmiştir. Onların en büyük dostu Türkiye'dir. Onlara karşı üzerimize düşen görevi yapmaya her zaman hazırız' ifadelerini kullandı. Kırım Tatar Simferopol ile Eskişehir Merkez Tepebaşı belediyeleri arasında kardeş şehir protokolü önümüzdeki günlerde imzalanacak.

Türkmen Lidere suikast

Irak'ta hergün yüzlerce insanın ölümüne neden olan bombalı saldırılar bu kez Irak Türkmen Cephesi'nin (ITC) Başkanı Sadettin Ergeç'i hedef aldı. Ergeç bombalı suikasttan cansız eseri kurtuldu.

Muharrem ayı törenlerine katılmak için Tuzhurmatu ve Beşir köyüne giden ITC lideri Sadettin Ergeç'in içinde bulunduğu konvoy yoldan geçerken üç ayrı bomba patladı. Saldırıda cansız eseri ölen veya yaralanan olmadı. Suikast girişiminin kimler tarafından gerçekleştirildiği konusunda herhangi bir bilgiye ulaşılamadı.

Türkmenleri hedef alan saldırıların son dönemde iyice artması dikkat çekiyor. Hatırlanacağı gibi 17 Ocakta Kerkük'te içi bomba yüklü bir kamyonetin infilak etmesi sonucu 8 Türkmen ölmüştü, ikisi yaralı olmak üzere aralarında 15 polis de bulunduğu 45 Türkmen yaralanmıştı. Kerkük'te daha öncede bir inşaat firmasında çalışan iki Türkmen mühendis ile bir Türkmen işçi öldürülmüştü. Türkiye'nin büyük hassasiyet gösterdiği bu kentte, varlıklı bir Türkmen iş adamına ait süpermarket de bombalı saldırıya uğramış ve yüksek miktarda maddi zarar meydana gelmişti. Bir Türkmen Kuyumcunun evi ve dükkanında kundaklanmıştı.

Batı Trakya'ya yeni düzenleme

Yunanistan, Batı Trakya Türk azınlığını ilgilendiren Vakıflar Yasasını yeniden düzenleme kararı aldı. Karara göre, Vakıf idare heyetini azınlık kendisi

seçecek ve azınlık vakıflarına ait borçlar kaldırılacak.

Karar, Yunanistan Başbakanı Kostas Karamanlis Başbakanlığı'nda toplanan Hükümet Kurulu'nda alındı. Karara göre, azınlık vakıflarına ait borçlar silinecek ve vakıf mallarından gayrimenkul servet vergisi alınmayacak.

Hükümetin aldığı yeni tedbirler arasında, Vakıf idare Heyeti seçimlerinin yapılması da yer alıyor.

İçişleri Bakanı tarafından hazırlanan Vakıflar Yasa tasarısı, Yunan Bakanlar Kurulu'na onaylandı. Yakın bir gelecekte Meclis'e getirilmesi beklenen yasa tasarısı, Gümülcine, İskeçe ve Dimetoka bölgesinde seçim yapılmasını öngörüyor.

İrkçılığın Ayak sesleri

Bulgaristan'daki rejim de iktidardan sonra bir nebze de olsa rahatlayan Müslümanlar ve Azınlıklara karşı tekrar sistematik bir bezdirme politikası uygulanmaya başlandı. Olayın en ilginç yanı ise Türklerin temsilcisi konumunda olan HÖH'in hükümet ortağı Bulgaristan Sosyalist Partisinin (BSP) yetkilileriyle bazı kısıtlı kırımların yapılması.

Bulgaristan Sosyalist Partisi kadrolarından Kırcalı Vali yardımcılığına getirilen Boyka Arabacıyeva tarafından Kırcalı'da bulunan yaklaşık 24 Derneğin yöneticileri Ocak ayı içinde Valiliğe davet edildi. Davetin gerekçesi gayet güzeldi. Kültür Bakanlığı tarafından Kırcalı sınırları içinde faaliyet gösteren derneklere ve okuma evlerine ayrılan bütçenin yüzde 30 oranında artması ve artan bu miktarın dernekler arasında paylaşılmasıydı. 19 Dernek yöneticisi davete, yönetmelikte bütçe konusunda Valiliğe söz hakkı verilmemesi nedeniyle toplantının yasal olmadığını gerekçe göstererek katılmadı. 20000 Leva tutarındaki artının tamamının Birleşme isimli Bulgar Derneğine verilmesi de tepkilere neden oldu.

25 Ocak günü basın açıklaması yapan Sosyalist Parti Kırcalı Başkanı Milko Bagdasarov'un yerel seçimlerde HÖH'e (Bulgaristan'daki Türklerin temsilcisi kurum) karşı tüm partilerin birleşerek tek aday gösterilmesi için bir plan geliştirdiğini açıklaması tepkilere neden olan başka bir olay oldu. Koalisyon ortağı bir partinin yaptığı bu açıklamayı gereksiz ve yersiz olarak niteleyen bölge halkı, BSP'nin Cumhurbaşkanlığı seçimlerini çabuk unuttuklarını, her geçen gün İrkçılığın, sonunda azınlıklarla uğraşarak güç kaybeden İrkçi Atakaya benzeyeceğini dile getirdiler.

Aynı zaman da Razgrad Belediye Meclisinde, BSP Belediye Başkanının teklifi ile Türkleri kızdıracak onları tahrik edecek bir karar alındı.

İktidarın terime sürecinde Müslüman halka en çok baskı uygulayan ve asimilasyon politikalarının mimarlarından olan, hayatta olmayan eski politikacı Zlatko Dragozov'un ekrin sembol şahsiyetlerinden biri olarak kabul edilmesi üzerine HÖH'lü üyeler toplantıyı boykot ederek meclisi terk etti.

HÖH yetkilileri son gelişmeler üzerine yaptıkları açıklamalarda, İrkçi bir parti olması nedeniyle Atakaya sürekli tenkit eden, partinin propagandalarını ve uygulamalarını kabul edilemez bulan BSP'nin son zamanlardaki tutumunun, azınlıklar tarafından unutulmak istenen, hatta hiç ya anmamı kabul edilmek istenen eski karanlık günlere tehlikeli bir şekilde adım adım geri dönüldüğünün göstergesi olduğunu, Müslüman halkın bu tür oyunlara gelmeyeceğini vurguladılar.

TE EKKÜR

2006 yılı Kurban bayramında Do u Türkistan`da Çin zulmü altında ya ayan soyda larını unutmadan Kurbanlarını Do u Türkistana yollayan Hollanda, Fransa, sviçre, Almanya DİTİB, İGMC, Türk Federasyonu ve ATİP`e ba lı te kilatlarımıza ve Avrupada ya ayan bütün Müslüman Türk insanına ve özellikle Berlin, Dortmund, Hagen, München, Augsburg, Bergkamen, Bochum, Bönen, Castrop-Rauxel, Dachau, Duisburg, Frankfurt, Rosenheim, Günzburg, Karlsruhe, Nürnberg, Regensburg, Stuttgart, Tegernsee, Werdol ve ismi geçmeyen bütün ehirlerdeki insanımıza te ekkür ederiz.

Seminerler

Do u Türkistan Enformasyon Merkezi Ba kanı Abdülcelil Karaka 'ın 2006 yılı Ramazan ayında Almanyadaki Türk te kilatlarında, Do u Türkistan`da bugünkü durum ve soyda larımızın maruz kaldı ı insan hakları ihlalleri hakkında yaptı ı bilgilendirme sohbetlerinden görüntüler.

UYGUR TV

Do u Türkistan Enformasyon merkezine ba lı olarak internet üzerinden faaliyet göstermekte olan Uygur Radyo ve Televizyonuna www.uygur.tv ve www.uygur.org adreslerimizden ula ıp haberleri alabilirsiniz.

Hat Sanatı

Hat sanatı, Arap harfleri çevresinde olu mu güzel yazı sanatıdır. Bu sanat Arap harflerinin 6. Yüzyıl ve 10. Yüzyıl arasında geçirdi i bir geli me döneminden sonra ortaya çıkmı tır. Hat, Arapça çizgi demektir.

Türkler, Müslüman olduktan ve Arap

alfabesini benimsedikten sonra uzun bir süre hat sanatına herhangi bir katkıda bulunmamı lardır. Türkler Hat sanatıyla Anadolu'ya geldikten sonra ilgilenmeye ba ladılar ve bu alanda en parlak dönemleri de Osmanlı döneminde ya adılar. Yakut-ı Mustasımın koydu u kurallarda bazı de i iklikler yaparak Arap yazısına daha sıcak, daha yumu ak bir görünüm kazandırdı. Türk hat sanatının kurucusu sayılan eyh Hamdullahın üslup ve anlayı ı 17. Yüzyıla kadar sürdürdü. Hafız Osman (1642-1698) Arap yazısına estetik bakımdan en olgun biçimini kazandırdı. Bu tarihten sonra yeti en hattatların hepsi Hafız Osmanı izlemi lerdir.

Türkler altı tür yazı (aklam-ı sitte) dı ında, ranlıların buldu u talik yazıda da yeni üslup yarattılar. Önceleri ran etkisinde olan talik yazı 18. Yüzyılda Mehmed Esad Yesari (ölümü 1798) ile o lu Yesarizade Mustafa zzetin (ölümü 1849) elinde yepyeni bir görünüm kazandı. Türk hat sanatı 19. Yüzyılda ve 20. Yüzyıl ba larında da parlaklı ını sürdürdü, ama 1928'de Arap alfabesinden Latin alfabesine geçince yaygın bir sanat olmaktan çıkıp yalnızca belirli e itim kurumlarında ö retilen geleneksel bir sanat durumuna geldi.

Hat sanatının do du u dönemde ortaya çıkan altı tür yazı vardır.

ranlıların buldu u talik dı ında ba ka birçok yazı türü vardır. Bunların bir bölümü fazla yaygınla mamı , bir bölümü de belli alanlarda kullanılmı tır. Örne in Türkler'in geli tirdi i divani yazı yalnızca Divan-ı Hümayun'da yazılan önemli belgelerde, yazılması ve okunması özel e itim gerektiren siyakat ise mali kayıtlarda kullanılmı tır. Kolay yazıldı ı için günlük ya amda yaygın olarak kullanılan bir yazı türü olan rik'a da 19. Yüzyılda sanat yazısı durumuna gelmi tir. Rik'a ile altı türünden biri olan rika birbirine karı tılmamalıdır.

Hat sanatında yazılar büyüklüklerine göre de farklı adlarda anılırdı. Duvarlara asılan levhalarda, cami, türbe gibi dinsel yapıtlardaki ku ak ve kubbe yazılarında, her tür yazıtta kullanılan ve uzaktan okunabilen yazıları iri anlamında: celi adı verilirdi. Daha çok sülüs ve talik yazının celisi kullanılmı tır. Alı ılmı boyutlardan daha küçük harflerle yazılan yazılara hurde, gözle kolay seçilemeyecek boyuttaki yazılara da gurabi (toz) denilirdi.

Çin füzeyle uydu vurdu ! 20.01.2007

Antibalistik füze fırlatan Çin, yeryüzünden 865 kilometre yükseklikteki eski bir uyduyu vurdu. Füze denemesi dünyayı aya a kaldırdı. Aynı yükseklikte 150 casus uydusu olan ABD, Pekin yönetimini kınadı.

Çin, dünyada savunma doktrinlerinin tamamen de i mesine yol açacak bir füze denemesi gerçekle tirdi. Çin ordusu, KT-2 tipi antibalistik bir füze fırlatarak, dünya yörüngesinde bulunan eski bir meteoroloji uydusunu vurmaya ba ardı. Çin'in yeryüzünden 865 kilometre yükseklikteki uyduyu yok etmesi ABD, ngiltere, Kanada ve Japonya'yı alarma geçirdi. ABD dı i leri Bakanlığı, Çin'i kınayarak, 'Bu deneme uzayın sivil amaçlar için kullanılması ilkesine uymuyor. Çin derhal bu denemelere son versin' ça rısı yaptı. Dünya yörüngesinde 150`den fazla casus uydusu bulunan ABD, Çin'i uzay çalı malarını tehlikeye atmakla suçlayarak, 'Meteoroloji uydusu 40 bin parçaya ayrıldı. Bu parçalar en az 10 yıl boyunca yörüngede kalarak, di er uzay araçları için tehlike yaratacak' açıklamasını yaptı.

Çin Savunma Bakanlığı i endi elerin yersiz oldu unu ifade ederek, 'Uzay programımız barı çıldır' mesajını verdi.

- Çin yıllık savunma bütçesini yüzde 15 artırarak 35 milyar dolara çıkardı.
- ABD ve Rusya dan sonra Çin, uzaya insan gönderen 3. Ülke . Çin'in 16 casus uydusu oldu u sanılıyor.
- Çin, 2.7 milyon askeriyle dünyanın en büyük ordusuna sahip. Ülkenin 36 adet nükleer ba lıklı füzesi bulunuyor.

Çin Dünya`ya yalan söyledi 23.01.2007

Geçti imiz günlerde Çin uzaydaki uyduları dü üren bir füze geli tirdi ini açıklama ve kullanılmayan bir haberle me uydusunu dü ürdü ünü açıklama tı.

Rusya`dan ise Çin'in füze denemesine yönelik çeli kili açıklamalar geldi. Rus Savunma Bakanı vanov önce Rusya'nın uzayı dost amaçlı olarak sadece ileti im ve ke if için kullanmaya devam edece ini açıkladı. Ardından da Çin'in uzaydaki bir uyduyu orta menzilli bir balistik füzeyle vurdu u yolundaki haberleri i rilmi ve abartılı oldu unu söyledi. Hatta biraz daha ileri giderek bu iddiaları dedikodu olarak de erlendirdi.

ABD ve Batı dünyasının resmi tepkilerini Çin'e iletmesinin ardından gelen bu açıklama kafaları karı tırdı. Çin bu füze dü üren uyduyu hayata geçirdi mi geçirmede mi ? Akıllara iki olasılık geliyor.

'Rusya ve Çin arasındaki ili kilerin son yıllarda iyile mesiyle acaba böyle bir deneme oldu fakat tepkiler üzerine bu haber yalanlanmaya mı çalı ılıyor?' Di er bir olasılık ise 'Yoksa böyle bir füze denemesi olmadı fakat ABD`ye tek güç sen de ilsin ekinde bir imaj mı çiziyor ?'

E ek arısı büyüklü ünde uçan sava robotu

Lübnan`da Hizbullah kar ısında hezimete u rayan srail, hedefleri takip edip vurmak için, e ek arısı büyüklü ünde uçan bir robot geli tirmeye çalı ıyor.

Yenioht Ahronot gazetesinin haberine göre, 'biyonik e ek arısı' adı verilen uçan robot, nanoteknoloji kullanılarak geli tirildi. Robot, dar geçitlerden geçerek, roket ba lıkları gibi ba ka ekilde ula ılamayacak hedefleri tespit edip vurabilecek.

Gazete, robotun, militanlarla sava mak için geli tirilen bir dizi silahtan sadece biri oldu unu belirtti. Geli tirilen silahlardan birini de kullanıcıya 'Biyonik adam' kuvvetini veren 'süper eldivenler' ve intihar bombacılarını saptamak için mini sensörler oldu u bildirildi. Devlet sözcüsü, ara tırmacıların nanoteknolojiyi kullanmaya ba ladı nı ve böylece ordunun kar ıla tı ı güç sorunlar için yaratıcı çözümler bulaca nı söyledi.

Sözcü, Lübnan sava ının kendilerine küçük silahlara ihtiyaçları oldu unu gösterdi ini belirterek, 'Bir intihar komandosuna kar ı 100 milyon dolarlık uçak göndermek mantıksız. Dolayısıyla gelece in silahlarını yapıyoruz' diye konu tu.

Havasız Tekerlek

Michelin, ilk olarak 2005 yılında tanıttı ı havasız tekerlek Tweel'i gelece in otomobil dünyasını tabandan etkileyecek bir tasarım olarak pazara çıkarmaya hazırlanıyor.

Radyal lastik teknolojisinin mucidi Michelin ilk olarak 2005 Kuzey Amerika Auto Show`unda tanıttı ı havasız tekerlek konsepti Tweel, gelece in otomobil dünyasını tabandan etkileyecek bir tasarım. Michelin'in Ar-Ge Ba kanı Terry Gettys, ngilizce tire ve wheel kelimelerinden üretilen Tweel için umutlu; 'Tweel yüzyılda bir gelecek bir devrim. Onun sayesinde günümüzün havalı lastikleriyle ula ılması mümkün olmayan performansı yakalayabilirsiniz.' imdiden tekerlekli Sandalyeler, Segway'in dört tekerlekli tasarımı Centaur ve patlamayan lasti in büyük avantaj getirece i askeri araçlar için üretime geçen Michelin, ilerleyen yıllarda bu deneyimlerini kullanarak otomobil pazarına girmeyi hedefliyor. Esneyebilen telleri sayesinde yolda olu acak beklenmedik darbe ve sıçramaları emerek daha önce sadece hava basıncı ile elde edilen performans ve konforu vaat ediyor.

Michelin ayrıca Tweel modellerinin dikey sertli i ayarlayarak sürü konforunu, yatay sertli ini ayarlayarak da yol tutu özelliklerini artırarak havalı lastiklerin sahip olmadı ı özellikleri sunmaya hazırlanıyor.

Windows Vista'nın Türkçe sürümü nihayet çıktı

24 Ocak 2007 tarihinde İstanbul'da yapılan tanıtımda, Windows Vista'nın Türkçe versiyonu tanıtıldı. Microsoft tanıtım sırasında ziyaretçilere CH P'in hazırladığı Windows Vista özel sayısını armağan etti.

Yeni bir işletim sistemi

Windows Vista, bilgileri görüntüleme, bulma ve düzenleme bakımından kullanıcıya daha fazla yardımcı oluyor. Windows Vista'nın görsel zenginliği, ortak pencere kenarlarını azaltmak yolunda, ekrandaki içeriğe nasıl erişileceğine inisiyatif vermektense içeriğe odaklanmanızı sağlıyor. Ayrıca yeni araçlar sayesinde bilgisayarınızdaki bilgiler daha anlaşılır oldu. İçin, dosyalarınızın içeriğini açmadan görebilir, uygulama ve dosyaları hızla bulabilir, açık pencereler arasında etkin olarak gezinebilir, sihirbazları ve iletişim kutularını daha güvenli bir şekilde kullanabilirsiniz.

Güç yönetimi ve performans

Uyku durumu, Hızlı getirme, Dış Bellek Sürücüsü (EMD) ve Karma Sabit Sürücü gibi yeni özellikleriyle Windows Vista, üretkenliğini arttırmaya yardımcı olacak biçimde tasarlandı. Hızlı getirme, kullanılabilir RAM den en iyi şekilde yararlanmak için belleğin yönetilmesine yardımcı oluyor.

EMD teknolojisi, RAM eklemeyen performansın artırılmasını sağlıyor.

Windows Vista ayrıca pil ömrünü, performansını ve güvenilirliğini arttırmak için Karma Sabit Sürücü teknolojilerinden de yararlanıyor.

Yedekleme

Windows XP'de bulunan temel yedekleme yardımcı programı ile karşılaştırıldığında, Windows Vista daha kapsamlı ve hatta daha kolay bir yedekleme deneyimi sağlıyor. Yeni Windows Yedekleme özelliği, yedeklenen bilgilerin saklanmasına yönelik daha fazla seçenek sunuyor. CD-ROM'a, DVD-ROM'a, USB veya IEEE1394 aracılığıyla kişisel bilgisayarınıza bağlanmış bir dış sabit diske, kişisel bilgisayarınızdaki başka bir sabit diske veya ağındaki başka bir bilgisayara ya da sunucuya yedeklemeyi seçebilirsiniz. Sihirbaz, geri yüklenecek dosya ve klasörleri seçmenize yardımcı oluyor ve geri yükleme medyasını soruyor. Daha sonra, seçtiğiniz dosyaları geri yüklüyor.

Laf anlayan işletim sistemi

Windows Vista'daki Konuşma tanıma özelliği, bilgisayarınızla sesli olarak etkileşim kurabilmenizi sağlıyor. Fare ve klavye kullanımınızı önemli düzeyde azaltarak, üretkenliğini korumanıza ve hatta arttırmanıza olanak tanıyor. Konuşma tanıma özelliği ile Ana uygulamalarda belgeleri ve e-posta iletilerini dikte edebilir, sesli komutları kullanarak Web'deki formları doldurabilir ve gördüğünüz öğeleri sesli olarak söyleyerek Windows Vista'yı ve uygulamaları sorunsuz olarak yönetebilirsiniz.

Sorun giderme

Windows Vista sorun giderme konusunda da gelişmiş işletim sistemi, sık karşılaşılan sorunları saptıyor, tanımlıyor ve çözümün bulunmasına yardımcı oluyor.

Öte yandan, destek gerektiren olaylar gerçekleştiğinde, Windows Vista sorunları hızlı tanımlamak ve çözmek için merkezi destek araç ve kaynakları sağlıyor.

Windows Vista'daki Uzaktan yardım özelliği, kuruluşlar için daha yüksek performans, yerel tanımlama araçları ve kullanıcılara evde, yolda veya uzak bir konumda destek verme becerisi anlamına geliyor.

Güvenlik özellikleri

Windows Vista'nın içerdiği bir dizi yeni güvenlik özelliği, Windows Vista tabanlı kişisel bilgisayarları ve çevrimiçi deneyiminizi daha güvenli yapacak biçimde tasarlandı. Vista'nın güvenlik konusunda getirdiği yenilikler şöyle sıralanabilir;

- Virüslere, solucanlara, casus yazılımlara ve diğer olası istenmeyen yazılımlara karşı koruma
- Kişisel bilgisayarınızın ne zaman güvenli olmadığını anlamaya becerisi
- Güvenliği arttırmaya yardımcı olan yönergeler ve Kullanıcı Hesabı Denetimi (UAC).

Adana yöresi

1-SARIMSAKLI

KÖFTE: Gerekli

Malzemeler

(4 Kısılık)

1 kg. bulgur
2 su barda 1 un
1 su barda 1 irmik
2 yumurta
1 yemek kası 1 biber
salçası

1 bas sarımsak
3 adet domates

Bir kaç sap
maydonoz

YAPILISI:

*Bulgur ile irmik

ıslatılıp, yo urulur. içine yumurtalar kırılır, en son da un
ilave edilerek iyice yo urulur. Fındık büyüklüğünde
parçalar koparılıp, yuvarlanır. Ortasına parmak ile bastılır.

*Kaynamı suya bir tutam tuz, bir tutam limon tuzu atılır ve
köfteler ilave edilir. iyice kaynadıktan sonra suyu süzülür

*Dövmü sarımsak ile rendelenmiş domatesler, ya ve
salça ile kavrulur. Kavurulan bu sos, köftelerin üzerine
gezdirilir. Kıyılmış maydonozla süslenerek servis yapılır.

2- ÇL KÖFTE :GEREKL MALZEMELER:

(6 Kısılık)

Dİ İ ÇİN:

1 kg. bulgur
1 bardak irmik
2 bardak un
2 yumurta
250 gr. siyah dövme
kıyma

Çİ İ ÇİN:

1 kg. yağs?z k?yma
750 gr. kuru soğan
Yarım paket margarin
1 yemek ka 1 1 salça
1 tatlı ka 1 1
karabiber, Kimyon,
İste e göre toz biber

Ç N N YAPILI İ:

Kıyma, 1 bardak su ile biraz pi irilir. Suyunu çekince ince
ince kıyılmış so anlar ve yarım paket margarin ilave edilir.
So anlar sararınca kadar pi irilir. Salça, karabiber,
kimyon ilave edilir. So utulmaya alınır (donması lazım).

Dİ İNİN YAPILI İ:

Bütün malzemeler bir kaptay yo rular. Yo rulan
malzemenin cevizden büyük parçalar elde edilir. Ve her bir
parça yuvarlanır, yuvarla ın ortasına parmak yardımıyla
oyularak, hazırlanan harç içine konular. (Tüm maharet,
köfteyi incecik açabilmektedir.) Tamamı doldurulduktan
sonra, kaynamı tuzlu suda ha layarak pi irilir, afiyetle
yenir.

Etin yumusak olması için haslama suyuna limon
suyu yada sirke katın. Ancak kızartacaksanız bir
gece sirkeli ve sıvı yağlı sosun içinde bekletin.
Sosun içine taze bitkilerden ince ince kıyarak lezzet
katabilirsiniz. Ardından eti hiç ya koymadan kızartın.

Satın aldı ınız kahveyi taze saklamak
istiyorsanız cam kavanoza bo altıp içine iki adet
kesme seker atın. A zını sıkıca kapatın.
Kahvenizin taze kaldı ını göreceksiniz.

Bayatlamı ekmeklerin üzerine su serpin ve folyo
kagıda sarılıp 5-10 dakika fırınlayın. Böylece
taptaze olacaktır.

Yapılan yeni araştırmalara göre meyve, sebze ve
ye il bitkileri bol yiyen ki ilerinin daha az kanser
ve kalp hastalı ına yakalandı ı tespit edilmi tir.

Balık Kokusu
Balık kızarttıktan sonra mutfa a sinen kokuyu
gidermek için bir kapta: 1 çay barda 1 su ve 2
çorba ka 1 1 sirkeyi kaynatınız

AH ERKEKLER...

Cafer komadadır... Yanında ise karısı...
Cafer'in gözleri nemli, kısık sesiyle karısına
do ru bakar ve konu maya ba lar:

"ilk i ten kovuldu um zaman yanımda idin...
iflas etti im gün oradaydın...
Vuruldu um zaman ilk gözümü açtı ımda seni
gördüm...
Trafik kazası geçirdi imde hastanede hep
ba ucumdaydın...

Karısı takdir edilmenin mutlulu u ile gözleri
yah lı bir halde dinlerken,

Cafer devam eder...

" imdi komadayım yine ba ucumdasın..
Sonunda anladım ama, çok geç oldu;
yahu sen ne u ursuz Kadınsın...

Okçuluk

Türklerin ok ve yaya verdi i önem, onun inanç dünyasını da etkilemi tir. Pagan dönemlerinden beri Türkler için ok ve yay hakimiyet sembolüydü. Hakan tahtında otururken elinde ok ve yay tutardı. Komutanlarını toplamak için onlara anlamı belli, de i ik oklar yollardı. Damga ve sikkelerinde ok ve yay resmi vardı. Okçuluktaki bu töre Selçuklularda da devam etmi ti. Büyük Selçuklular 1040`da Dandanakan zaferini kazanınca, kom u ülkelere gönderdikleri fetihnamelerinin ba ında eski Türk hakimiyet sembolü olan ok ve yay i aretleri bulunuyordu.

Öte yandan, tüm dünya uluslarınca benimsenen gerçekte, ok-yay ve okçulu un Türklerce dünyaya tanıtılmı olmasıdır. Bu gerçeğe ilgili tarihi kanıtların bir bölümü Ergenekon ve O uz Destanlarında yer alır. Bedenlerini çe itli u ra larla en iyi biçimde e iten Türkler, ok ve yayı çok iyi de erlendirmi lerdir. Maden ça ının açılması ve Atın e itilmesi sonrası Türklerin Orta Asya`dan göçleriyle ok ve yayın kullanımındaki becerilerini dört bir yana yaymı larıdır. Türk, Orta asya steplerinden uzandı ı her yere elinde yayı, sırtında ok sada ı, altında atı ile gitti i bunları gitti i her yerde tanıttı.Ok sözcü ü, Eski Türklerde kabilenin adlandırılmasında da kullanılırdı. O uz Destanında 'üçök' diye bir ada rastlanır. Bu da 'üç kabile' anlamındadır.

Türklerde okçuluk binicilikle birlikte beden kültürü anlayı ının öncüsü olmu tur. Okçuluk sadece bir sava u ra ı de il, zevkli bir idman ve yarı ma biçimine getirilmi tir. Böylece düzenlenen her türlü töranlarda en büyük yarı maların sembolü ok ve okçuluk olmu tur.

At üzerinde okçuluk temel e itimi için u nitelikler zorunlu idi; çok iyi ata binmek, yer e itiminde çok ba arılı olmak, at hızla giderken yay kurabilmek, hareket halindeki atla ön taraftan arkaya dönerken bu dönü açısı içerisindeki özellikle hareketli hedefleri vurmak ve üzerine atılan oklardan korunabilmek için atın de i ik yerlerine bedenini gizleyebilmek. Bu nedenle at üzerinde okçuluk çok zor bir u ra tır. Eski Türklerde oklar sırtta ya da atın e erine takılan özel torbalarda ta ınırdı. Bu torbalara 'Sadak' ya da 'Okluk' denirdi.

Ka garlı Mahmut`un Divan-ı Lügat-it Türk adlı yapıtında, okun aynı zamanda 'Pay' anlamına geldi i belirtiliyor.Ok-yay yapımı ve okçuluk Osmanlı

Türklerinde daha büyük bir geli me göstermi ve daha büyük anlam kazanmı tir. Okçuluk Do u me neli ulusların hiçbirinde Türklerdeki kadar uzun süre benimsenmemi ve Türkler kadar ba arıyla devam ettirilmemi tir.

Türk okçulu u, stanbul`un fethinden sonra ba kentte ve Osmanlı Devleti`nin belli ba lı illerinde yeni bir boyut kazanmı tir.Osmanlı Devleti`nin sınırlarının geni lemesinde ve kazanılan yerlerin korunmasında, ordu

bünyesindeki atlı ve yaya okçu birliklerinin önemli bir yeri vardı. Bu önem Yeni Ça `da, ate li silahların orduda resmen kabulüne, hatta daha sonrasına kadar devam eder. Fetihten sonra, yeni bir örgüt olarak çıkan 'spor okçulu u`da, ba langıçta askerlikle yakın bir ili ki içindeydi.

Kurulu undan 17. Yüzyıl ba ına kadar Osmanlı ordularında ok ve yay, topla birlikte, en etkili uzakmesafe silahı olarak önemini korumu tur. 16. Yüzyıl ortalarından itibaren ate li silahların geli mesi, ok ve yayın giderek yerini Tüfe e bırakmasına sebep olmu tur. Ne var ki bu, ok ve yayın okçulu un Türklerin hayatından büsbütün silindi i anlamına gelmez. Önemli bir spor dalı olarak, özellikle stanbul`un fethinden sonra, moral de erleri ayakta tutan kurumlardan biri olarak, varlı ını ve etkinli ini 19. Yüzyıl sonlarına kadar sürdürmü tür.

Konsolosluk Bilgileri

Türkiye Cumhuriyeti Ba konsoloslu u

Rungestrasse 9, 10179 Berlin

Telefon: **(030) 27 58 50** Fax: **030-27 59 09 15** E-posta : turk.em.berlin@t-online.de

Azerbaycan Ba konsoloslu u

Axel-Springer-Strasse 54a, 10117 Berlin

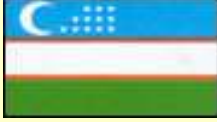
Telefon : **(030) 2191613** Fax: **(030) 21916152** E-posta : office@azembassy.de

Kazakistan Ba konsoloslu u

Nordendstrasse 14-17, 13156 Berlin

Telefon: **(030) 47007-111** Fax: **(030) 47007-125** E-posta: info@botschaft-kaz.de

Özbekistan Ba konsoloslu u

Perleberger Strasse 62,

Telefon: **(030) 39 40 98-0** Fax: **030- 39 40 98 62** E-posta: botschaft@uzbekistan.de

Türkmenistan Ba konsoloslu u

Langobardenallee 14, 14052 Berlin

Telefon: **(030) 30 10 24 52** Fax: **030- 30 10 24 53**

Tacikistan Ba konsoloslu u

Otto-Suhr-Allee 84, 10585 Berlin

Telefon: **(030) 34 79 30-0** Fax: **030- 34 79 30-29**

Kırgızistan Ba konsoloslu u

Otto-Suhr-Allee 84, 10585 Berlin

Telefon: **(030) 34 78 13 38** Fax: **030- 34 78 13 62** E-posta: info@botschaft-kirgisien.de

Ukrayna Ba konsoloslu u (Kırım Tatarları)

Albrechtstrasse 26, 10117 Berlin

Telefon: **(030) 288 872 20** Fax: **030-288 871 63** E-posta : ukremb@t-online.de

Çin Ba konsoloslu u (Do u Türkistan)

Märkisches Ufer 54, 10179 Berlin

Telefon: **030-27 58 80** Fax: **030-27 58 82 21** E-posta: chinaemb_de@mfa.gov.cn

İran Ba konsoloslu u (Güney Azerbaycan)

Podbielskiallee 65-67, 14195 Berlin

Telefon: **(030) 84 35 30** Fax: **(030) 8435 3535** E-posta: iran.botschaft@t-online.de

Moldova Ba konsoloslu u (Gagauz Türkleri)

Gotlandstrasse 16, 10439 Berlin

Telefon: **(030) 44 65 29 70** Fax: **030- 44 65 29 72** E-posta: office@botschaft-moldau.de

İrak Ba konsoloslu u (İrak Türkmenleri)

Riemeisterstrasse 20, 14169 Berlin

Telefon: **(030) 814880** Fax: **030-81488222** E-posta: info@iraqiembassy-berlin.de

Yunanistan Ba konsoloslu u (Batı Trakya Türkleri)

Jägerstrasse 55, 10117 Berlin

Telefon: **(030) 20 62 6-0** Fax: **030-20 62 64 44** E-posta: info@griechische-botschaft.de

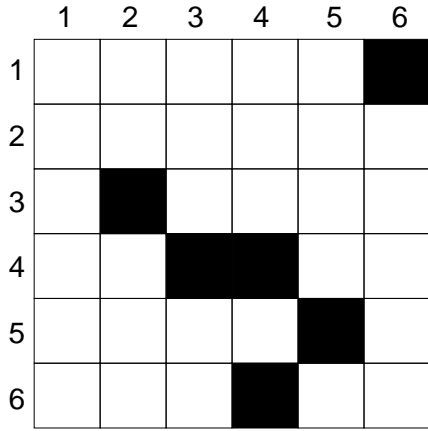
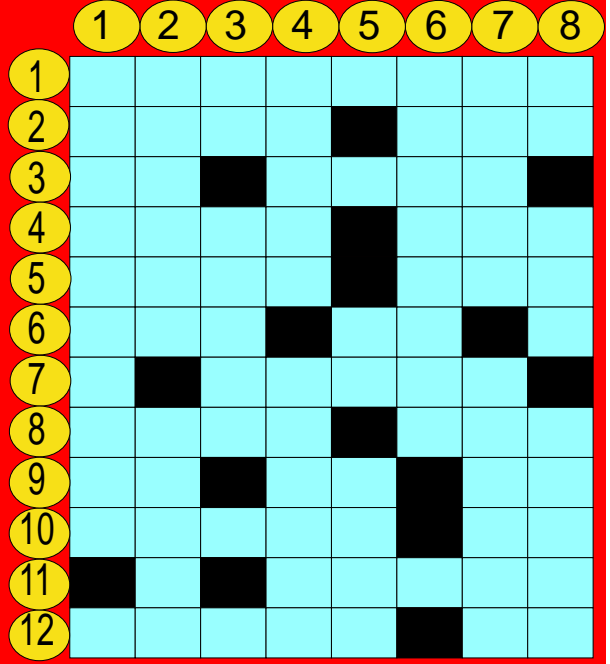
Bulmaca

SOLDAN SAĞA:

1. Yazılı buyruk 2. Vagon, kamyon veya traktörün yük taşıma için taşıyan parça - Tellerden oluşan ve kasılarak vücut hareketlerini sağlayan organ ve bu organın telisi dokusu, adale 3. Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk - Anlam, kavram, mefhum 4. Haykırma, bağırtı - Bir asitle birleştiren tuzlu turan madde, esas 5. Tarım aracı - Yapma, etme 6. Bir maddesinin taşıyıcısı 7. Bağımsızlık, özgür, serbest 8. Bir besteyi oluşturmak için kullanılan temel motif - Bir çocuğu koruyan, ilerine bakan ve her türlü davranışta sorumlu kimse, veli, ebeveyn 9. Arka'nın ortası - Halk dilinde onaylama ünlemi - Ezmek emiri 10. Çözülmesi kolay duvar, duvar - Koyun, kuzu gibi hayvanların çıkardığı ses 11. Hanımların kirpiklerini kıvrımlaştırmak ve daha uzun göstermek için sürdükleri yağı sürme, maskara 12. Görülen bir şeyi veya benzerini edinme isteği, gıpta - Nikel'in simgesi

YUKARDAN AŞAĞI:

1. Ekonomik olayların açıklanmasında çok sayıda deyim ve kavramın önüne alarak ve karışık olarak kurularak, teorik çalışmaların deneylerle doğrulanmasını sağlayan matematiksel yöntem 2. Üzerine iplik, tel, eritilmiş gibi şeyler sarılan, kenarları çıkıntılı, eksenli boyunca delik silindir - Vücut kemiklerinin uç uca veya kenar kenara gelip birleştirildiği yer, mafsalsız 3. Dumanın deşildiği yerde bıraktığı kara leke - Sayıları göstermek için kullanılan işaretlerden her biri 4. Bir şeyin olmasına çok az kalmak - Gereğinde kullanılmak için saklanan tahıl, aklık 5. Olumsuzluk eki - Kültür, hars 6. Arkasından, hemen arkadan, ardından, hemen ardından 7. Manda yavrusu, balak - Yönetimini hiçbir kısıtlama veya denetime bağımlı olmaksızın sürdüren, bağımsız olmayan, hükümler, hakim 8. Notada duraklama zamanı ve bunu gösteren işaretin adı - Sanma, sanı - Bağımlı olmayan, öncesiz

Soldan Sağa:

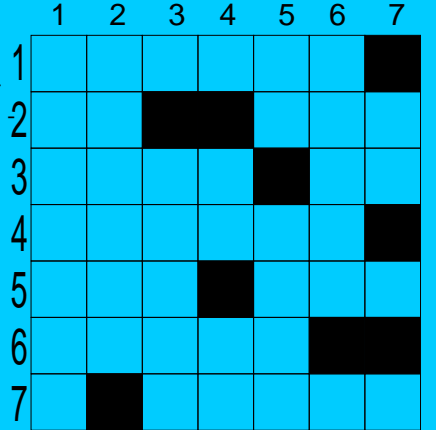
1- Peygamberimiz ve ashabının müslümanlara karşı cihad edip kazandığı savaşın adı. 2- Hacc'da vakfeye durulan yer. 3- Alfabede bir harf - üzüntü ve kederden uzak olma 4- Su - Memleket, yer, bölge. 5- İslam'da zina suçu için leynlere uygulanan tahrim cezası. 6- Çok adaletli, zulmün zıddı - Önüne geldiği kelimeye olumsuzluk manası verir.

Yukarıdan Aşağı:

1- Kur'an'da bir sure. 2- Vaktinden evvel - Kötü, çirkin. 3- Orak, ince hilal - Klor'un simgesi. 4- Bir şeyi gerçekleştirmek - Alfabede bir harf. 5- Allah (c.c.) 99 Esmasından biri - Alfabede bir harf. 6- Aşere-i Mübe'ere'den olup cennetle müjdelenen on sahabiden biri.

Soldan Sağa: 1- Peygamberimiz ve ashabının Mekke'den Medine'ye göçü, Peygamberimiz'in göçü bağımlı olarak düzenlenen İslami takvim. 2- Ses, seda, an, öğret - Yanardağların püskürtmesi sırasında çıkan ve soğuyunca katılaşan kütle. 3- Gün doğarken esen hafif ve hoş rüzgar, musikide bir makam Bir nota. 4- Osmanlı devletinde en büyük idari tevkilat bölümü, büyük vilayet. 5- İngilizce'de evet - insanın hal ve davranışları, açığa vurulan tarafları, içte bulunmayan. 6- Bir şeyi yaparken gösterilen hususi dikkat, ihtimam, özen. 7- Azot'un sembolü - Tersine Hz. Peygamberimize ve ashabına yakınlık gösteren ve yardım eden Medine müslümanları.

Yukarıdan Aşağı: 1- Peygamberimizin sevgili torunlarından olup Kerbela'da şehid olan sahabenin ismi. 2- Yardım, lütuf, ihsan. 3- Karbon'un simgesi - Gören, görücü manasına Allah (c.c.)'ın bir ismi. 4- Alfabede bir harf - Yüce, yüksek - Sodyum'un simgesi. 5- insanın tutma, kavrama ve iş görme uzvu - Tersine karmaşık olmayan. basit, düz. 6- Ölçü, denge, ağırlık - Alfabede bir harf. 7- Bir bağımlı - Alfabede bir harf - Cümle başına geldiğinde hayret ve merak ifade eden soru olur.

Büyük Turan Ülküsü

Bir gün tüm Türk Devletleri ile Çin Seddinde buluşacağız.

M. Kemal Atatürk

Türk Dünyası Haritası

Bizim İller dergisinin hediyesidir.

ÇİN HALK CUMHURİYETİ